המודיע

בטאון אגודת ישראל העולמית — ירושלים

בס"ד יום ה', פ' קרח כ"ו סיון מ"ו (3 ביולי 86)
דף היומי: בבלי — גיטין פ"ט; ירושלמי — שקלים י"ט

שנה ל"ז גליון 10523
38 אג"ח כ' מע"מ

נשיא מערב גרמניה נאם בפלמנט הבריטי

לונדון, — נשיא מערב גרמניה, ריכרד פון וייצאקר, הוא הראשון מבין נשיאי מערב גרמניה שהופיע בנאום בפרלמנט הבריטי. בנאומו אתמול הוא קרא לעמי מערב אירופה לפעול יחדיו, כדי להתמודד עם האתגר האמריקני ולמלא תפקיד חשוב יותר בזירה הבינלאומית.

"האם אנו משלימים עם כך שאחרים ישלטו הן בעולם והן בעניני אירופה? אנו יוצרים את הרושם הזה מפעם לפעם, ולא רק כלפי האמריקנים", אמר וייצאקר בפרלמנט, שהיה מלא מפה אל פה.

בעקבות החלטת בג"צ בפרשת השב"כ:

הליכוד והמערך מתכוננים לאפשרות של הקדמת הבחירות לכנסת

שמיר: אין לי מה להסתיר מעולם לא נתתי הוראה להרוג את שני המחבלים והדבר נודע לי רק לפני כמה חודשים ★ שרון: לדרישת ראשי המערך — נימוקים מפלגתיים

מאת סופרנו המדיני

בעקבות החלטתו של הבג"ץ אור לאתמול, בה נתבקשו כל המשיבים מחוץ לנשיא (היועץ המשפטי, שר המשטרה ושר המשפטים, המפכ"ל וכן אנשי השב"כ) להגיש תוך שבעה ימים תצהירים בענין תהליך בקשת החנינה ולציין את הנימוקים אשר שימשו אותם בהגשת החנינה וכן נדרשה הממשלה לנמק תוך ארבעה עשר יום, מדוע לא יערכו חקירה משטרתית בענין ההאשמות שהועלו נגד ראשי השב"כ, קיימת הערכות בליכוד ובמערך לאפשרות של בחירות חדשות.

החלטת הבג"ץ, המחייבת חקירה משפטית גם לגבי הדרג המדיני, נוסף על הערעור האפשרי לגבי תקיפותה החוקית של חנינת הנשיא, עוררה איפוא מחדש את ראשי המערך התובעים חקירה משפטית. מאידך אין ראש הממשלה, שמעון פרס, נוטה להחמיר את הניגודים בין המערך והליכוד. הוא דחה את בקשת שרי המערך לכנס באופן דחוף את ישיבת "שריגי" והתשובה לדרישתם ענה שהנושא יידון בפגישה המקובלת של שרי המערך במוצאי שבת, כהכנה לישיבת הממשלה ביום ראשון.

התפתחות מעניינת נוספת היתה הופעתו של שר החוץ, יצחק שמיר ביום שלישי בערב באסיפת פעילי חירות בעכו, בה הודיע שאין לו מה להסתיר, וכאשר תגיע השעה יגלה את כל הידוע לו, ורבים מאלה שהאשימו אותו יופתעו ביותר לשמע דבריו.

בחוגים הקרובים לשמיר נמסר בשמו, כי מעולם לא נתן הוראה לראש השב"כ להרוג את שני המחבלים וכי הדבר נודע לו רק לפני חודשים ספורים, כלומר שאין כל אמת בידיעות שהוא נתן את הסכמתו להריגת המחבלים ולהדחת עדות שקר בפני ועדת החקירה של זורע והבלטסן. למרות שאין לו מה לחשוש הוא מוסיף להתנגד להקמת ועדת חקירה בענין השב"כ מתוך דאגה לבטחון המדינה.

יצויין כי שמיר תבע מפרס לכנס את הממשלה לישיבה שלא מן המנין, עוד השבוע, כדי להחליט בענין תביעת השרים שחל ורובינשטיין, מתוך הנחה שהרוב בממשלה ידחה אותה. אולם כאמור אין מר פרס רואה צורך לדחוק את השעה ואין הוא נכון לכנס את הממשלה כדרישתו של שמיר.

באותה מידה אין ראש הממשלה רואה צורך להסכים לכנוס "לשכת המפלגה", המוסד היכול לחייב אותו לדרוש הקמת ועדת חקירה משפטית, הוא מוסיף לחפש נוסחת פשרה. למרות הניגודים בין הרוב בסיעת המערך ובין שרי הממשלה, הוא מקוה להתגבר על כך מתוך הנחה שהזמן יפתור את הבעיות.

שרון: נימוקים מפלגתיים בדרישת החקירה כמו בימי מערכת לבנון

אם אנשי המערך חשבו לתפוס את הליכוד בשעת פילוג ולנצל את הניגודים בין הסיעות השונות, ובייחוד התנגדותם של שרון ולוי לשמיר, מתברר, כי דוקא פרשת ראשי השב"כ ליכדה את הליכוד. אנשיו הודיעו על נכונותם למערכת בחירות ולדבריהם ניתן לארגן תוך 24 שעות את מערכת התעמולה של הליכוד. לדברי ח"כ

(המשך בעמוד אחר)

ישראל זאב הולצמן ירושלים — **פייגה רחל תפילינסקי** ירושלים

מאורשים

בס"ד, אור לכ"ה סיון תשמ"ו

מטוס קרב בריטי חדש התרסק בטיסת־מיפגן לעיני הקניינים

לונדון, — מטוס הקרב הסילוני החדיש ביותר של בריטניה התרסק אתמול בעת טיסת־מיפגן, והטייס נהרג. האסון פגע קשות בתקוותיו של היצרן לייצא את המטוס.

עדי ראיה מסרו, כי המטוס "הוק־200" של מפעלי "בריטיש איירוספייס" התרסק על הקרקע בקרבת שדה התעופה דאנספולד מדרום ללונדון, בעת טיסת־תצוגה לעיניהם של קניינים פוטנציאליים וראשי החברה. המנוע הפסיק את פעולתו במהלך ביצוע לולאה.

המפעל הודיע כי הופעת הבכורה של המטוס החד־מושבי, שמחירו 15 מיליון דולר, לעיני עתונאים, שאמורה היתה להיערך מחר — בוטלה. (ע"ר וע"צ)

דרום אפריקה: 780 עצורים יואשמו ברצח, הצתה ותקיפה בנשק

פרטוריה, — 780 אנשים, שנעצרו במסגרת מצב החרום, יואשמו ברצח, הצתה והצתות ותקיפות בנשק — מסרה אתמול לשכת האינפורמציה הממשלתית.

לפי מקורות בלתי תלויים, נעצרו אלפי אנשים מאז הוכרז מצב החרום ב־12 ביוני, אולם עד כה סירבו השלטונות למסור כמה אנשים נעצרו. (ע"צ)

היבוא עלה בעשרות אחוז ב־3 החודשים האחרונים

קיימת עליה בפעילות הכלכלית במשק

מאת סופרנו הכלכלי

יבוא מוצרים בר־קיימא עלה בעשרות אחוזים בחודשים אפריל־יוני 1986 לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

יבוא מכוניות נוסעים עלה בשלושת החודשים האחרונים ב־20 אחוזים, יבוא מקלטי וידאוטייפ עלה ב־133 אחוזים, יבוא מכונות כביסה עלה ב־18 אחוזים. לעומת זאת יבוא מקררים ירד ב־25 אחוזים.

הכנסות המדינה ממסי יבוא היבוא עלו ריאלית ברבעון הראשון של שנת התקציב ב־28 אחוזים והסתכמו ב־593 מיליון ש"ח. בחודש שעבר הסתכמו ההכנסות ב־176 מיליון ש"ח. זוהי עליה ריאלית של 76 אחוזים לעומת החודש המקביל אשתקד.

באוצר אומרים, כי העלייה הזו משקפת גידול ניכר ביבוא מוצרי תצרוכת. דבר זה מלמד על עליה בפעילות המשקית בתחום הצריכה המקומית ובתחום היבוא. הכנסות המדינה ממס קניה מקומי היו ברבעון האחרון גבוהות בב־26 אחוזים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. העליה כולה מוסברת בצריכה מוגברת של מוצרי בר קיימא.

גורמים כלכליים אמרו אתמול, כי העלייה ביבוא ובפעילות הכלכלית נוגדת את מדיניות התוכנית הכלכלית.

קרוב של מחבל נעצר באיטליה

גנואה, — ספורטס ידיעי, אדיינו של המחבלים שניסה לפוצץ את מטוס "אל־על" בדרכו מלונדון, נעצר בגנואה — מסרו אתמול מקורות משטרתיים.

החשוד, עוני הינדאווי, 25, נעצר לפני כמה ימים והואשם בהשתייכות לארגון מחבלים, אמרו המקורות. עד כה הוחזק מעצרו בסוד. (ע"ר וע"צ)

תחזית מזג האוויר

תחזית מזג האויר להיום: חם ויבש בהרים.

הטמפרטורות החזויות: ירושלים 16 — 28, חיפה 18 — 29, השומרון 18 — 29, תל אביב 20 — 29, באר שבע 14 — 32. (עתי"ם)

שביתת האחיות במבוי סתום — גוברת מצוקת החולים

האוצר מסרב להענות לתביעותיהן לתוספות שכר ★ מאיימות להחריף שביתתן

שביתת האחיות הגיעה ככל הנראה למבוי סתום והצדדים מתבצרים בעמדותיהם.

נציגי הממשלה הבהירו לאחיות כי אין סיכויים שייענו תביעות השכר שלהן והם מבקשים כי האחיות ישובו לעבודה ובמקביל יפתחו עמן במו"מ בעניינים השנויים במחלוקת. האחיות הודיעו כי "קצה נפשן" וכי אם ביממה הקרובה לא יגיעו להסדר כלשהו הן יקצינו עוד יותר את השביתה.

מכל בתי החולים בארץ נמסר על מצוקת חולים קשה, על עשרות ניתוחים שבוטלו ועל מות חולים שהוחזרו במצב קשה לבתיהם בלי לקבל טיפול רפואי מתאים.

האגודה למלחמה בסרטן פנתה עוד בראשית השביתה אל האחיות השובתות וביקשה לא להשבית את המחלקות האונקולוגיות אך לא נענתה. יו"ר איגוד הרופאים האונקולוגיים, פרופ' שושנה בירן מנהלת המחלקה האונקולוגית בבית החולים "הדסה" בירושלים, הבהירה אתמול, כי שביתת האחיות מסכנת את חייהם של חולי הסרטן אם יעמדו האחיות בסירובן לאייש את המכונים האונקולוגיים. לדבריה, בשל השביתה אין חולי הסרטן מקבלים טיפול מינימלי ולרבים זה יכול לגרום נזק בלתי הפיך שעלול להסתיים במוות.

בעקבות פנייתה של פרופ' בירן באות מטה השביתה של האחיות להחזיר אחות אחת לכל אחד משמשת המכונים האונקולוגיים. פרופ' בירן לא הסתפקה בכך ופנתה שנית לאחיות בדרישה להחזיר את כל האחיות למכונים האונקולוגיים. (עתי"ם).

ישראל מחכה להצעות חדשות מקהיר על טאבא

היועץ האמריקני סופר מגיע היום ארצה

מאת סופרנו המדיני

בירושלים מחכים להצעות המצריות החדשות, שהועלו בשלושת הימים האחרונים ע"י שר החוץ המצרי ואנשי משרדו לפתרון בעיית טאבא ולהסדר הניגודים האחרונים הקיימים עדיין לגבי ניסוח שטר הבוררות הבין לאומית בהכרעת הבעיה.

היועץ המשפטי של משרד החוץ האמריקאי, אייב סופר, הגיע בראשית השבוע לקהיר לקיים התייעצויות בקשר להצעות השונות, שהועלו לפניו ע"י המצרים וכאשר יגיע לישראל יגיש אותם לראש הממשלה ולשר החוץ.

ממשרד החוץ נמסר לסופרנו שבירושלים אין יודעים דבר על הצעות המצריות החדשות, אולם לפי דיווחי סוכנויות הידיעות, הודיע מובארק בראיון עתונאי, כי אזור טאבא הוא אזור מצרי, ומצרים לא תוותר עליו בשום פנים.

בתקופת שהותו בירושלים טפל אייב סופר בענין טאבא בלבד, ולמרות ידיעות קודמות, שיעסוק גם בענין פולארד, הודיעו חוגים הקרובים למשרד ראש הממשלה, כי הענינים עדיין אינם בשלים להכרעה. רק לאחר דיונים נוספים בין ירושלים ושינגטון ניתן יהיה לחקור את תת אלוף ירבעם סלע ויתר הקצינים המעורבים ועד כה טרם הושגה הבנה ישראלית־אמריקנית בנידון.

קרוב ל־40 נעצרו במצרים בחשד חבלה

חברי הג'יהאד המוסלמי הציתו תיאטרונים וחנויות להשכרת סרטים

קאהיר, — 37 בני דת נעצרו במצרים בחשד מעשי חבלה — נמסר אתמול בקהיר. הנשיא חוסני מובארק אמר, כי כמה מן העצורים הם חברי "הג'יהאד המוסלמי", ארגון שקיומו נאסר על פי החוק.

העצורים חשודים בהצתת שני בתי תיאטרון בקהיר, בשלושת החודשים האחרונים וארבע חנויות להשכרת סרטים בשבוע שעבר — מסר השבועון "אל מוצאוור".

פקיד בכיר במשרד הפנים המצרי אישר את דבר המעצרים, אך נמנע מלומר כמה אנשים נעצרו. "המספרים משתנים כל הזמן", הוא אמר לכתב רויטרס.

מובארק, בראיון ל"אל מוצאוור" אמר, כי המעצרים נעשו לפי צוי חירום המופעלים במצרים מאז שהמוסלמים הקיצונים רצחו את הנשיא אנואר סאדאת ב־1981. לפי חוקים אלה, רשאית המשטרה לעצור חשוד לחקירה לזמן בלתי מוגבל, מבלי שדרוש לכך צו בית משפט ומבלי להגיש נגדו כתב אישום.

מובארק גילה, כי 5 ארבעה מבין העצורים הם מגוייסי צבא.

בין דליקות שטרם פוענחו, אחת שאירעה בחנות מעדנים בה נמכרו בשר חזיר ומשקאות חריפים בשכונת זאמאליק. בשר חזיר ומשקאות חריפים אסורים למוסלמים לפי הקוראן וכמה קיצונים מתנגדים למכירת הפריטים האלה במצרים. הם גם מתנגדים למכירתם של סרטי וידיאו בכלל שכמה מהם מראים סרטים בלתי מוסריים. (ע"ר).

מצוה קימתי
נקודה קבלתי
פרטים ביום ו'

חשמלאי מוסמך
עם הרבה נסיון
מקבל עבודות בזיל הזול
טלפון 03־704685
להתקשר 8.00 — 9.00
ומ־14.00 — 16.00

נפלה עטרת ראשינו

בצער רב ובינון קודר. אנו מודיעים על פטירתו של עטרת משפחתינו, בעלי, אבינו וסבינו היקר

הרב **יצחק יוסף קאהאן קרפפן** זצ"ל

הרב הראשי לגרנובל — צרפת

הלויה תצא מבית הלוויות שמגר ביום חמישי כ"ו סיון בשעה 9 בערב בדיוק.

המשפחה

יושבים שבעה בבית בנו, יהודה קרפפן רח' קרית משה 20 ירושלים

הזדמנות
בלתי חוזרת ברחובות
בית בן 2 קומות הבנוי על שטח כדונם, המתאים למוסד חינוכי תורני
עומד למכירה בדחיפות
המעונין והרוצים יפנה בדחיפות לטל. 08־471127, עבור בית בשעות 8.00־1.00 לפנה"צ

מוסדות התורה של חסידי גור בא"י

כוס תנחומים

שלוחה בזאת למע"כ ידידינו ומכובדנו הדגול והנעלה בר אוריין רחים ומוקיר רבנן, איש החסד והמעש

הרה"ח ר' **משה בלומנקל** הי"ו, רמת גן

לפטירת רעיתו הצדקנית מרת

הדסה ע"ה

בנחמת ציון וירושלים ינחם ולא יוסיף לדאבה עוד

הקמת המצבה במלאת השלושים תתקיים ביום א' ער"ח תמוז תשמ"ו בשעה 5 בערב בבית העלמין בפתח תקוה סוקרי זכרה מתבקשים להשתתף

בית החסידים דגור
רח' בעש"ט 19 בני ברק

כוס תנחומים

משתתפים אנו באבלו הכבד של חברנו וידידנו היקר, אציל הרוח ועדין הנפש מחשובי מתפללי בית מדרשנו

הרה"ח **אברהם שמעון בורז'יקובסקי**
ומשפחתו הכבודה

בהלקח ממנו אמו הצדקת מרת **פייגה (צפורה)** ע"ה

המקום ינחם אותו ואת כל משפחתו בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ולא יוסיפו לדאבה עוד

גבאי ומתפללי ביהח"ס

צרכנית "יד עזרה" — בני ברק

הודעה חשובה

היום, יום חמישי כ"ו בסיון

תהיינה הצרכניות ברח' הרב קוק 5 בני ברק וכן הסניפים בפתח תקוה, רחובות ונתניה

סגורות לרגל ספירת המלאי

בכבוד רב
ההנהלה

הודעה דחופה

רוכשי הדירות

ברמות פולין י־ם

(שלב ב'), אשר קבלו מכתבים מהלשכה המשפטית של משרד השכון, (שכון ופתוח) מתבקשים להתקשר לטלפון 02־222766 מיידית

הודעה זו הינה לטובתם ולתועלתם של המשפחות הנ"ל.

המועצה להגנת רוכשי הדירות (שלב ב'), רמות פולין, ירושלים.

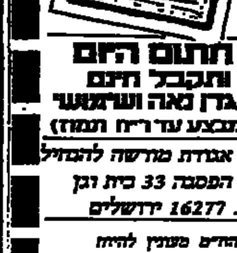

חתום היום ותקבל חינם אוגדן נאה ושימושי
(המבצע עד ר"ח תמוז)

לכ' אגודת מורשה להנחיל
רח' המסגה 33 בית וגן
ת.ד. 16277 ירושלים

אני הח"מ מעונין להיות מנוי על מפעל השערים (50 יח' בשנה) של ספרית מבוא לשנת תשמ"ז — תשמ"ח ומצ"ב:

□ סך — .50 ש"ח בהמחאה מס' ____ (תשלום חד־פעמי)

□ סך — .60 ש"ח ב־3 תשלומים x 12 ש"ח בהמחאות מס' ____

משוכים על בנק ____
הסניף והבנק:
□ עצמי □ עבד
הלומד ב: ____
□ מצוה עבור ____
הגר ב: ____
בכבוד רב:
שם: ____
כתובת: ____
טלפון: ____
חתימה: ____

גזור ושלח

לישיבה קטנה בעלת נסיון חסידית בב"ב דרושים
מגידי שעור לשעור ב'
עם נסיון רב
(באידיש) לשנה"ל
הבע"ס אלול
א. שעור עיון (לפנה"צ)
ב. שעור בקיאות (אחה"צ)
טל: 03־704707
משעה 10.00 עד 11.00 בלילה

נעים יותר
זול יותר
יפה יותר
מהנה יותר
לקנות
רח' חזו"א 2 בני־ברק

תיקון טעות
בסלפון של מאפית אברוך את ויז'ניץ ראשון־לציון
טלפון 9611430

לניסנו היקר והנכבד
הר"ר **יהודה שחורי** הי"ו
לרגל פתיחת
"שוהם־שיווק"
הלבשת בגדי ילדים, שמיכות, כלי מיטה, מפות ומגבות
ברח' חזון איש 49 (בחצר) בני ברק
ברכת ה' היא תעשיר, וברכת הצלחה מרובה
המאחלים
משפחת דייטש והגיסים

"עוף טנא" חדרה

ברכת מזל טוב נאמנה

למכובדנו הדגול והנעלה

הרב הגאון

ר' **ברוך רושגולד** שליט"א

רב המשחטה

ומשפ' הכבודה שיחיו

לרגל אירוסי בתם תחי' עב"ג נ"י

בורא עולם בקנין השלם זה הבנין

ההנהלה

ארגון תורה בעל־פה
פעה"ק ירושלים תובב"א רחוב חפץ חיים 9, זכרון משה ת.ד. 40 טל. 224205
המטרה: להכניס קנאת סופרים בין התלמידים לימוד התורה, להגדיל תורה ולהאדירה ע"י בחינות גבוהות עליה בעל־פה שקלא וטריא.

ברכת התורה
אילת אהבים ויעלת חן סלסלה ותרוממך להבחור המצוין
הב' **חיים אשר קרל** נ"י
בהרה"ח ר' יצחק מאיר הי"ו
מישיבת שפת אמת — גור ירושלים.
שנבחן על 500 דפים גמרא בע"פ שקלא וטריא.
עלה והצלח במעלות התורה והיראה לתפארתך, לתפארת הוריך ומוריך, ולתפארת כל בית ישראל
בברכת התורה
ההנהלה

התוועדות עולמית — כולל שומרי החומות — לצדקת רבי מאיר בעל הנס
מלכות התורה והחסד בארץ ישראל, נוסדה ע"י גדולי יהדות הונגריה בשנת תרכ"ח

ברוכים הבאים בשם השם

ברגשי כבוד וגיל ידידות והוקרה מקדמים אנו בברכה את ידידנו הדגולים העושים אתנו בעבודת הקודש, אשר הודות למסירותם הנפלאה הגענו עד הלום שהגיעו לשמוח בשמחתנו באירועי ההתוועדות העולמית, הי"ה
ידידנו הנערץ איש האשכולות פאר התשבחות

הרה"ח המפואר הר"ר **מרדכי שימנוביץ** שליט"א
גבאי כוללנו בניו־יורק

הרה"ח המפואר הר"ר **משולם רובינשטיין** שליט"א
ידיד כוללנו מניו־יורק

אלקא דרבי מאיר יהא בסעדכם להמשיך בשרשרת פעליכם הכבירים להחזקת כוללנו והרחבת גבולותיה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

התוועדות עולמית — כולל שומרי החומות — לצדקת רבי מאיר בעל הנס
מלכות התורה והחסד בארץ ישראל, נוסדה ע"י גדולי יהדות הונגריה בשנת תרכ"ח

הודעה דחופה לבאי ההתוועדות העולמית

לרשות האורחים הופעל מודיעין

במשך רוב שעות היממה בכל עניני ההתוועדות
הכולל ובדבר אפשרות לאש"ל ואכסניה

טלפונים: 283864 — 02־287774 ולבקש את ר' יצחק

תופרת מנוסה
פותחת קורס
תפירה לפי שיטת שוויץ
★ סריגה עבודות יד ★
מקבלת עבודות תפירה
לפי שיטת שוויץ
טל. 02־821250

שיר ושבח

אגודה בינלאומית לעידוד השירה והזמרה החסידית
המרכז בישראל: ת.ד. 6050, טלפון: 02־520783 ירושלים.

בשם המוני אחינו בני ישראל חובבי השירה והזמרה החסידית, מקדמים אנו בברכת ברוך הבא בשם השם את פני ידידנו ומכובדנו הנעלה והנערץ

הזמר החסידי העולמי

הר"ר **מרדכי בן דוד (ורדיגר)** נ"י לאו"ט

לרגל ביקורו בארצנו הקדושה להופעה מיוחדת, להנעים בשירתו החסידית — לבבית ולכבד את השם מגרונו,

במעמד החגיגי הגדול

של המרכז הרפואי צאנז, בקרית צאנז, נתניה

יהא בואו לברכה בקרב הארץ.

הודעה לציבור הדתי בתל אביב

אנו מודיעים בשמחה

כי פתחנו חנות המפעל למכירת

סלטים

ודגים מלוחים ומעושנים

בהכשר הבד"ץ של העדה החרדית ירושלים

ברח' פיג'וטו 13 תל אביב

חברת "אל דג"
אליעזר לנדאו

מוסדות התורה המאוחדים של חסידי גור בא"י

הודעה חשובה

הרינו בזאת להודיע כי החלה ההרשמה לישיבות הגדולות שבמסגרתינו, טפסי הרשמה אפשר לקבל במשרדי האיחוד והישיבות קטנות, את הטפסים יש להמציא בהקדם למשרד האיחוד בירושלים.

רח' יונה 7 טל' 280835 — 284404

ההרשמה מסתיימת ב־ו' תמוז ש.ז.

ההנהלה הרוחנית

המוני בית ישראל משתתפים בחגיגות אירועי ההתוועדות העולמית
של מבצר התורה והחסד הגדול כולל שומרי החומות לצדקת רבי מאיר בעל הנס

חנוכת הבית למעון הורים
ביום שלישי א' תמוז תשמ"ו
בשעה 5.00 אחה"צ
ברחבה שמול המעון, בסנהדריה המורחבת

בהשתתפות
גדולי ומאורי הדור
הגאב"ד ובית דינו שליט"א

הנחת אבן הפינה לבית הכנסת המרכזי
נחלת עזריאל יהודא
ביום רביעי ב' תמוז תשמ"ו
בשעה 6.00 אחה"צ בקרית הכולל ברמות

"אלופי יהודה"

כרך ראשון על בראשית ושמות

רק שנתיים ימים מאז קבע הגה"צ רבי דוד יהודה פריינד זצ"ל הרב דסראגן־נתניה את מושבו בשכונת סנהדריה המורחבת בי־רושלים הספיקו להכירו ולהוקירו. מיד עם בואו זכה להוקרה והערצה מכל סביביו. תלמידי חכמים אנשי מעשה היו נאספים סביבו ליהנות מזיו תורתו וחכמתו, ואף החו"מ הספיק להכיר אותו ולהעריך אותו, ואם כי היה צנוע עד מאד הרי גדולתו נשקפה מכל הליכותיו, ובנועם אמריו עלתה בידו ליצור סביבו אוירה עילאית של תורה ויראה נאמנה. הקירן על סביבתו בנועם הנהגתו ובפשטות דרכיו.

עתה עם הופעת ספרו הגדול "אלופי יהודה" הוא מתגלה במ־לוא גדולתו בכל חדרי תורה, ושוב אנו נוכחים בכשרונותיו לחדש בהלכה ובאגדה, על יסודות איתנים, הודות לשליטתו בכל מכמני התורה. הספר שלפנינו הוא רק חלק מתוך מורשת עשירה שהשאיר אחריו, קונטרסים מלאים חי־דושים על כל פרשיות התורה, וכמה מהדורות על חגים ומועדים חידושים בהלכה ואף תשובות לשאלות שנשאל בהלכה, צדקה עשו עמו וביחוד עמנו הרבנית חנה יוטא פריינד תחי' אלמנת המחבר וחתנו הגאון ר' מנחם מנדיל לעמברגר, שזיכו את הרבים בספר דנן ספר רב כמות ואיכות והוא רק סמל ודוגמא למורשתו התורנית העשירה.

מתוך דברי הקדמה שהקדים אחיו הרה"ח רבי יעקב שלום, אנו למדים על תולדותיו של המחבר שגבר על סבלותיו ולמרות הרבה הרפתקאות שעברו עליו לא הפסיק ממשנתו כל ימיו והמשיך ללמוד בהתמדה עצומה, עסק בתורה וחידש בה הכה להרביץ תורה בראשונה בקהילת כהונת אביו סאטרען, לאחר מכן כהונה של קהילת יראים חסידים בבוקרשט, ומאז עליתו ארצה בביהמ"ד של פועלי אגודת ישראל בנתניה כש־לושים ושתים שנה ובכל מקום עשה פעל ותיקן לחזק דברי הדת ובדרשותיו הנפלאות קירב לבבות לאבינו שבשמים ורבים השיב מעון בדבריו שיצאו מן הלב וחדרו אל הלב.

אם תמצי לומר משתקפת איש־יותו בפירושו על הפסוק "וישראל אהב את יוסף מכל בניו" (פרשת וישב) שמה הוא מציין את הפסוק אלה תולדות יעקב יוסף, האיש המשפיל עצמו תמיד עד שהוא רואה את עצמו בבחינת עקב, בכך הוא מוסיף שלימות ועלה ועולה בקודש כבחינת יוסף אומץ וחילים יגבר, וכך היא דרכם של צדיקים שהם מָארי דחושבנא. כל מה שהם מוסיפים לעשות מצוות ומעשים טובים הם תמיד קטנים בעיני עצמם, יותר נדמה להם כאילו לא פעלו כלום, ובכך הם משתוקקים יותר לעלות מעלה מעלה. זכה הרב פריינד זצ"ל להגשים את הדבר הלכה למעשה ולהוכיח זאת בעיני כל יודעיו. למרות גדולתו בכל חדרי תורה נצנע בענינו והוסיף לעלות במעלות התורה והחסידות, ואין כל פלא שכל יודעיו ומכיריו הע־ריכו אותו עד מאד וכאשר נפטר הרבו בשבחו כ"שפל ברך, שייף עייל ושייף נפיק, ולא החזיק טובה לנפשיה".

בספר שלפנינו "אלופי יהודה" משתלבים הן חידושים שחידש עוד בהיותו בעת כהונתו בקהילות חו"ל, והן בעת שהותו בארץ הקודש, וכך הוא מפרש את הפסוק "והיה הדם לכם לאות על הבתים אשר אתם שם" (שמות פרשת בא) בדרך מוסר השכל על יסוד דברי הרה"ק בעל עצי חיים מסיגט בדבר הקרבת קרבנות במדבר וב־מקדש וכאן לפנינו דברי ניחומים כי לאחר חורבן הבית, במקום שאתם יושבים שם, משמשים בתי מקדש מעט, היכלו התורה כתח־ליף וידועים הם דברי הגר"א שהסביר דברי חז"ל "אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה" כי בכל מקום בו ישר־בים ועוסקים בתורה הוא בבחינת מקדש מעט וכך מפרש המחבר את דברי המדרש ישראל נקראו ארץ שנאמר "ואתם תהיו לי ארץ חפץ" בכל מקום שישראל נקלעו לשם הביאו אתם קדושת ארץ ישראל והם אדוקים בה בכל מקום שהם יושבים בו, ולפנינו כמה וכמה דרשות על פסוק זה, וכולם משולבים באמרות נלבבות מספרי החסידות הדרוש, ראשונים ואח־רונים.

בכמה וכמה מקומות הוא מפ־ליג בקדושה שאנשי מעשה מר־גישים בשבת ועל יסוד דברי הר־עיא מהימנא בבחינת מדרש פליאה "לעולם לא זזה שכינה מישראל בשבת וי"ט ואפילו בשבת דחול", ומפרש לבני שתי כתות בני אדם כת אחת העוסקים בחיי עולם ומלאכתם נעשית ע"י אחרים כרשב"י, וכת שניה המ־קיימים בהם מנהג דרך ארץ עוסקים במלאכה כדיום בששת ימי המעשה. משבא יום השבת כל אחד מרגיש את השבת בצורה אחרת, אולם כדברי בעל "אוהב ישראל" יום השביעי בעצמו "משיח ואומר" כלומר שעיצומו של יום השבת בעצמו משבח ואומר, וכך הוא מפרש את הפסוק "ויאמר משה זה הדבר אשר ציוה ה' לאמר", שהשבת בעצמה מכריז על קדושת היום.

בתוך הדברים אנו מרגישים גם תגובות ורמזים למאורעות ימינו. וכאשר הוא עוסק בפרשת ויקהל בבנין המקדש, הוא מרמז על הצורך ההכרח בהתאחדות כל הכוחות בישראל לבנין המשכן, וכאן ישנה בעיה כיצד יתכן הדבר בקשר לשיתוף עם חופשים ופורקי עול הלא כבר נאמר "הרחק משכן רע ואל תתחבר לרשע וכו' "ואולי ילמוד ממעשיו הרעים ואמנם היה הדבר קשה למשה כדברי חז"ל לגבי מחצית השקל שנתקשה משה רבינו, כיצד יתחברו עם רשעים, הרי נצטוינו "בגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך" והשאלה היא לגבי התחברות עם אחרים, וישנם גם כאלה הפלולים להזיק לעם ה' התשובה היא בדברי חז"ל "שהוציא הקב"ה כמין מטבע של אש מתחת כסא הכבוד, והראה למשה ואמר לו כזה יתנו, כלומר יחד עם השותפות בהתאחדות כל הכוחות לבנות בית המקדש על כל החכמים שהם בבחינת משה, התפשטותא דמשה בכל דרא ודרא, לעמוד על המשמר שהרש־עים לא ישלטו על הצבור, וכך הוא מפרש את דברי חז"ל לגבי כלאים "ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך", עליך לא יעלה אולם אתה מציע תחתיך אמנם אסור לך להרחיק אותו, אלא לקרב אותו כלומר לשכנע אותו, שיהיה כפוף תחתיך ואתה תמשול בו, להדריכו בדרך הטובה והישרה.

כדבריו משתקפים המאמצים להחדרת האמונה והבטחון וכך הוא מסתמך על הגמרא במנחות "עשר שלחנות עשה שלמה אלא לא היו מסדרים את לחם הפנים אלא על שלחן שעשה משה. וכך היה מסביר שלמה המלך החכם מכל אדם שנאמר בו "ויחכם מכל האדם", והוא שקבע בספר קהלת "לא לחכמים לחם ולא לנבונים עושר ואל יתהלל חכם בחכמתו". יותר על כן הוא מדגיש את דברי חז"ל בפרקי אבות "אם אין תורה אין קמח" וכך אמרו בסוף פרק קמא דקדושין שהקב"ה דואג לפרנסתו של כל אדם מביצי כינים ועד קרני ראם אולם עמלו של אדם לפרנסתו במעשיו ואין חכמה ותבונה נגד ה', כמו שמובא במש־נה "הריעותי את מעשי וקיפחתי את פרנסתי" אולם אם מסדרים את לחם הפנים אלא על שולחנו של משה האדם העוסק בתורה, ואנו רואים בחוש "כי טוב סחרה מכל סחורה" והאדם המקדיש את עצמו לתורה מעבירים ממנו עול דרך ארץ וכו'.

ענין מיוחד בהדגשת חובת האחדות והליכוד הפנימי בעם היהודי רק כאשר היו "כלב אחד כאיש אחד" זכו לקבל את התורה, וכן יצאו ממצרים שלא היו להם דילטורים, וכאן מדגיש המחבר את ענין האמונה בפירוש הפסוק "וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים ויאמינו בה' ובמשה עבדו", הוא מזכיר את דברי המגיד מקוזניץ שבזכות האמונה יצאו ממצרים, והוא היה מוסיף שאילו היו בני ישראל כולם מושיטים ידם זה לזה להיות כאיש אחד בלב אחד, היו כל הידים מצטרפים להיות יד ארוכה גדולה וכוחה רב עד לשמים לפעול הרבה.

עד כמה הרחיק המחבר לראות בהמשך דבריו, שההתחלה צריכה להיות מצד המנהיגים "שלא תהא קטיגוריה בין תלמידי חכמים, ולא קנאה ושנאה כמתוב "ויהיה בי־שורון מלך בהתאסף ראשי עם" עם התעוררות והדוגמא ע"י ראשי העם ימשכו אחריהם כל העדה "יחד שבטי ישראל". ראשית גאולת מצרים היתה האהבה בין משה ואהרן כבתוב "וראך ושמח בלבו", ובהמשך הוא מביא דברי בעל "מאור ושמש" בשם רב מנוסכה כי ע"י אמונה בבחינת המשכה הוא ממשיך הלאה נועם אור אלקותו והפחד מסתלק ממנו ואז הוא יכול לא רק להחיות מתים אלא להפוך כסף לזהב, ומכאן רמז לתחיית המתים מן התורה.

המביאים לבית הדפוס עשו חסד של אמת עם אביהם הגה"צ רבי ישראל פריינד. אביו של המחבר והביאו לדפוס כמה דרו־שים בשם "שארית ישראל" הכוללים דרושות באגדה וכן הספדים על גדולי הדור. מתוך הדברים ניכרת גדולתו בהלכה ובאגדה. אם כי לפנינו נכללו רק חלקים הקשורים באגדה, אנו למדים על כחו הגדול בכל חדרי תורה.

בשואה הגדולה ניספה אותו צדיק יחד עם בני משפחתו, אולם אמונתו לא נפגמה גם בדרכו האחרונה. בקרון המוות בדרך למחנה ההשמדה לאושוויצים שרה צפיפות עצומה כאשר הצ־טופפו בו מאות אנשים נשים וטף שהובלו למשרפות המוות ופתאום גברה זעקות האמהות המובלות לטבח, כאשר הבחינו דרך האשנ־בים את הנשים הנכריות מטיילות עם ילדיהן לרוח היום, אולם הרב דסטראגן חיזק אותם ועודד אותם לקדש את שמו הגדול והנורא, וכולם קידשו את ה' לעיני כל ישראל, ה' יקום דמם. מ.ל.ד.

גאולת עולם לדרשותיו של הגאון רבי חיים סופר זצ"ל

במלאת 100 שנה להסתלקותו: כ"ה סיון תשמ"ו

בימים אלה מלאו 100 שנה מיום הסתלקותו של הגה"צ רבי חיים סופר זצ"ל גאב"ד מונקאטש, מגדולי ישראל בהתגריה שהטי־ביעו את רישומם בחיי יהדות זו, וזכרו נישא בהערצה בלב הדורות עד ימינו. איש אשכולות חכם וק־דוש מבית מדרשו של ה"חתם סופר" זצ"ל, אשר כדוגמת רבו הגדול הצטיין אף הוא באשכול־יותו: שהיה גדול בלומדות, כפי שרואים בעליל מספרו "פלס חיים" למס' גיטין ומחיבוריו לשאר מסכתות, וגדול בהוראה, כפי שמעידים שמונת חלקי ספרו שו"ת "מחנה חיים", והצטיין בתורת אמן הדרוש והתוכחה, משיב לבבות אחב"י לאבינו שבשמים. גדולה שאפשר לעמוד עליה עד היום מפי כתביו, והיה בבור מלחמות השם נגד המתפר־צים בימיו. הודות לעמידתו בשער, יד־ביד עם אראלי התקופה, נשתמר צביונה המקורי של היה־דות בארץ־הגר.

כתלמיד מובהק של החת"ס, לא החסיר אפילו מליצה או שיחת־חולין של רבו, ללמוד ול־השכיל מעומק הכוונה אשר צפן בכל מלה. הלכי־הנפש של החת"ס ושיטתו בתורה ובחיים, ליחיד כרבים, היו אבני־שתיה של עולמו הרוחני. כל ימיו היתה תורת חסד על לשונו, תורה לשמה, תורה שלמד וליַמד, הן במעגלי־הלכה הן במערכי־לב. מילדותו עד זקנה ושיבה התייגע בתורה מתוך חירוף נפש, סבל עוני ודחקות, והתמכר להעמיד הדת על תלה מבלי לח־שוש מפני הסכנות שפעילותו סיבכה אותו בהן. בהקדמה לספרו שו"ת "מחנה חיים" חלק חו"מ כתב "אין הפה יכול לדבר אשר סבלתי בעד התורה". במקום אחר כתב "בטוח אני שכמה הלכות יזכרו על שמי לדורות כי מסרתי נפשי עליהם".

אחד מבני משפחתו הג"ר שמחה בונם דוד סופר שליט"א, מנקיי הדעת בירושלים, מזה שנים רבות טורח לעשות אזנים לתורתו של הגר"ח סופר זצ"ל ומבדר מקחו. ההדיר מחדש בטוב טעם את שמונת חלקי שו"ת "מחנה חיים", ואת הס' "פלס חיים" למס' גיטין, וגאל מכתי"ק הניצולים לאחר השואה את ספריו "אשכול הסופר" לאגדות הש"ס ו"שערי חיים" לנ"ך, עם הארותיו. לאחרונה בהתקרב יום ההילולא ה־100 להסתלקותו, התמסר לתת גאולה לכתבי דרשותיו ששרדו מהחורבן בימי כיבוש הנאצים ימ"ש, ואשר ניצלו בנס ופלא מכליון. 140 דר־שות מכונסים בספר שהו"ל בשם "תורת חסד" והמה ספוגים להט קודש עד שהאותיות מתגוללין לעינינו בוערים ומבעירים הלבבות לשמור אמונים לד' ולתורתו עד טיפת דמנו האחרונה, להתחנך לצניעות והסתפקות במועט, הי־בדלות מקרב הגויים ושלא לילך בחוקיהם, ולכל נתערב עם שונים. הגר"ח זצ"ל בחייו דרש דרשות למכביר, בכל עת מצוא ובכל מקום שבא אליו נקרא לעלות אל הדוכן, כי ברכו השם בלשון למודים וכשרי ישראל בכל אתר צמאו אל תוכחותיו ודברי כבושין שיצאו מעומק לבו הטהור, אולם כל מה שנשאר בכתובים הוא הקובץ הנכחי וק"מ פרקיו. בהלולא לפני 100 שנה בדיוק הניחו על גבי ארונו 32 חיבורים בכתי"ק שעוד לא נדפסו.

במבוא שהקדים לספר בנו של המבלה"ד, הרה"ג רבי יוסף משה סופר, מציין אבי־יסוד בדרך על־יתר הרוחנית של ההמ"ה וב־דרשותיו. אחת מדרשותיו המפור־סמות ביותר נשא בהרצאת קריה, בבודפסט שנת תרכ"ט, כשגדולי ישראל החליטו להתבדל מהפור־צים במושב ה"קונגרס" ולהקים קהילות נפרדות לאורטודוקסים במושב אשר זומן ע"י הממשלה להתקין את סדרי הקהילות, נתגלה קלונם של התועים המתעים שביקשו לפרוק מהעם את עדיין מסיני, עד שקמו זקני הדור הגאו־נים רבי ירמיה לעוו זצ"ל, ה"כתב סופר" זצ"ל, ומהר"ם שי"ק זצ"ל. והכריזו "ארור האיש אשר ישאר פה במושב החטאים האלה". הגר"ח סופר, צעיר ביחס לגאונים המוכרים, זינק בעקבותיהם אל הדוכן והכריז שוב: "כל מי שאהבת ה' נוגעת ללבו יעזוב מיד את המקום. הוא יצא לרחוב העיר והקהיל סביבו אלפי אנשים, התעטף בטלית והתחיל לדרוש בקול חוצב להבה נגד המזימות של הורסי הדת, בלא מגור. המע־מד היה לקידוש השם, הדרשה שלו נמשכה כארבע שעות, ההת־עוררות בציבור היתה גדולה, ובצוואתו ביקש שיקברו אותו מעוטף בטלית זו. בעל המבוא מצטט עדויות בני דורו שנהג לפני כל דרשה לטבול במקוה ולעשות חשבון הנפש. הדרשות שלפנינו, מציין הוא, אינן אלא ראשי פר־קים שהכין לפני הדרשה אבל בעת אשר פתח להוכיח ולעורר את בני להבה תלהט סביביו ואש מתלקחת בתוך דיבוריו אשר קשה להעלותם מראש עלי כתב. אעפ"כ משתרעת לעינינו יריעה רעיונית רחבה שכל קטע ממנה בפני עצמו הוא כעין תורה שלמה.

בשנת תרמ"ו החליט הגר"ח סופר זצ"ל לעלות לא"י ונפרד בדרשה נלהבת מבני קהילתו. בדרשה זו, מעיני שמירת שבת,

(המשך בעמוד י"ב)

עיון בפרשת השבוע

ה.א.שהם

הפירוד—סם ההרס, השלום—תרופת הקיום

עגשי מידת דינו של הקב"ה הם תמיד במדה כנגד מדה, ובכל פרט ופרט מפרטי הפורענות הבאה על החוטא — מלמדים אותנו חכמינו ז"ל — יש דיוק נפלא ומותאם אל כל פרט ופרט מפרטי חטאו עד לאחת וכאשר שנינו (סוטה ח:):

"במדה שאדם מודד, בה מודדין לו", וכך הולך שם התנא ומפרט כל פרטי עגשה של סוטה איך הם מכוונים כנגד כל פרט ופרט מפרטי חטאה, והתנא מוסיף ומאריך שם ללמדנו בעונשם של שמשון ושל אבשלום, ובדרך זו הלכו חכמינו תמיד והאירו לנו לראות ולהבין, בין בשכרם של צדיקים ובין בעונשם של רשעים, איך גמולו של הקב"ה אל בריותיו בא במדה כנגד מדה.

ובענשם זה של עדת קרח יש להבין, וכאשר שנינו (אבות ה, יז): "כל מחלוקת שהיא לשם שמים, סופה להתקיים, ושאינה לשם שמים, אין סופה להתקיים, איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים — זו מחלוקת הלל ושמאי, ושאינה לשם שמים — זו מחלוקת קורח וכל עדתו", ואמנם הרמב"ם ז"ל בפירושו על המשנה מפרש ומבאר כלל זה "על צד הגמול והעונש — כי מי שיחלוק לא לכונת סתירת דברי הבירור אלא לרצותו לדעת האמת, יתקיימו דבריו, ולא יפסקו, וכל מי שיישר בני אדם — יגמלהו ה' יתברך כשימנעהו מן החטא, וכל מי שיטעה בני אדם — יעגשהו ה' יתברך כשימנעהו מן התשובה", הרי שבגמול ועונש במדה כנגד מדה נשנית משנה זו, ומתוך דבריו ז"ל נראה שהוא מפרש את תוכן המשנה כפירוש של רבינו יונה במשמעות "סופה להתקיים" ו"אין סופה להתקיים", וכלומר, וכלשונו הק':

"כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים" — הכונה, שלעולם יתקיימו במחלוקת, היום יחלקו בדבר אחד, למחר — בדבר אחר, למחלוקת יהיה קיום, ונמשך ביניהם כל ימי חייהם, ולא עוד אלא שאורך ימים ושנות חיים יוסיפו להם, "ושאינה לשם שמים אין סופה להתקיים" — רק במחלוקת הראשון יספו יתמו ושם ימותו", הרי שעצם הקיום בעולם הוא שכרם של בעלי מחלוקת לשם שמים, לשם העמדת האמת על תלה לא מתוך בקשת הנצחת והתועלת העצמית; והאבדון והעדר הוא ענשם של בעלי המחלוקת שלא לשם שמים, אלא לצרכם, ולהבין ביתר ביאור מהותן של שתי מחלוקות אלו נוכל מתוך דבריו של רבינו עובדיה מברטנורא ז"ל בפירושו השני שהוא מביא למשנה זו, כנוסף לזה של הר"י ז"ל, וכלשונו:

"ואני שמעתי, פירוש "סופה" — תכליתה המבוקש מעניינה, המחלוקת שהיא לשם שמים, התכלית והסוף המבוקש מאותה מחלוקת — להשיג האמת, וזה מתקיים, כמו שאמרו: "מתוך הויכוח יתברר האמת", וכמו שנתבאר במחלוקת הלל ושמאי — שהלכה כבית הלל, ומחלוקת שאינה לשם שמים, תכלית הנרצה בה היא בקשת השררה ואהבת הניצוח — זה הסוף אינו מתקיים, כמו שמצינו במחלוקת קרח ועדתו שהתכלית וסוף כוונתם היתה בקשת הכבוד והשררה, והיו להפך".

מחלוקת לשם שמים, היא הבאה מתוך בקשת האמת בלבד, מתוך אהבת איש את רעהו, מתוך כיבוד דעת הזולת, מתוך ענוה והכנעה זה לזה, מתוך נכונות מוחלטת לקבל את האמת ממי שאמרה, מתוך נכונות גמורה להכנע ולשוב מן הדעה המוקדמת העצמית בגלוי וללא תנאי וסיג ורק לשם אהבת האמת בלבד; וכאשר מצא המוצא את האמת ישמח בה כמוצא שלל רב, ושמחה זו תשטוף בגליה ובחשוליה כל רגש של הכנעה ונטיה שיהיו לאין, וימוגו כדונג מפני אש אהבת האמת המבוקשת, ומחלוקת זו היא מחלוקת "הלל ושמאי", היא מחלוקתם של תלמידי חכמים מבקשי ה', מבקשי ומחפשי מטמוני האמת מכל מקום ובכל מחיר, בדיבוק חברים, שאף שכל אחד משני הצדדים עומד על דעתו, שהוא רואה אותה כאמיתית, בכל תוקף ועוז, וברוח מלחמה, ישמח לבסוף לקבל את האמת — שאליה הוא נכסף — בכל מחיר, וישמח בכל עז בעמיתו ויאהבהו אהבת עולם כשהביאו אל האמת, לה שאף וחתר, ומאמר חכמינו (קידושין ל:): "אפילו האב ובנו, הרב ותלמידו, שעוסקין בתורה בשער אחד — נעשים אויבים זה את זה, ואינם זזים משם עד שנעשים אוהבים זה את זה, שנאמר (במדבר כ"א): "את והב בסופה", אל תקרי "בסופה" אלא "בסופה", ועל "בעלי מחלוקת" אלו אמרו חכמינו (ברכות סד.): "תלמידי חכמים, מרבים שלום בעולם, שנאמר (ישעיה נ"ד): "וכל בניך למודי ה'", אל תקרי "בָניך" אלא "בוניך", הם הם בוני העולם על ידי השלום שהם מרבים בעולם, שלום של אהבת האמת, שלום של אהבת איש את רעהו אחרי שהעמידו על האמת, שלום שבא אחרי מחלוקת לשם שמים שכל צד בא אל סיפוקו והגיע אל מטרתו, שום צד לא נכבש ושני הצדדים נצחו — הגיעו אל האמת המבוקשת להם, הוא השלום הבונה ומקיים את העולם, הוא כח הקיום של העולם, בבחינת סופה להתקיים — סופה שהיא נותנת לעולם להתקיים.

אין לך מה שמקיים את העולם ומחייהו ומהוהו, אלא הרצון העליון של האין־סוף ברוך הוא, ואין רצון זה נשפע אלא כשיש שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, ובין ישראל לישראל, ושלום בעולם, שלכן אנו מברכים בכל יום בברכת יוצר:

"עושה שלום ובורא את הכל", אין בריאת הכל תלויה אלא בשלום, השלום — הוא הקיום, שהוא הבריאה והיצירה, והוא הכלי המחזיק את ברכת הקיום והיצירה.

וזה לעומת זה: המחלוקת שאינה לשם שמים, אלא מצד רצון הניצוח והנקימה, או מצד השאיפה להשגת השררה והעושר והכבוד, לא בלבד שאין השאיפה באה לבסוף אל סיפוקה, ואין העוסק בה מגיע אל קצה היעד אשר שם לו למטרה — אלא גם שסופו לאבדון, ובמקום שגם הצד השני נסחף, ברצון, או מתוך חוסר זהירות; אל זרם המים הזידונים של המחלוקת, הרי שניהם יוצאים וידיהם על ראשם, שניהם ניצחים ושניהם נפסדים, כל צד מגיע לידי מעשים של התאבדות מוחלטת תוך דחף של "תמות נפשי עם פלשתים", והם מביאים על עצמם את ההרס והחורבן המוחלטים, ולא על עצמם בלבד: אל אל כל הנלוים אליהם בנפש ובחי ובצומח ובדומם, כאשר לקרח ועדתו: "ותבלע אותם ואת בתיהם, ואת כל האדם... ואת כל הרכוש", וכדברי רש"י ז"ל: "בא וראה, כמה קשה המחלוקת... כאן אבדו אף יונקי שדים"! כל הקיום נעדר, בבחינת "אין סופה להתקיים", ובמדה כנגד מידה — פירוד כנגד פירוד, אף הקרקע שתחת רגליהם נפרדה, רגבי העפר המוצק שדיבק הקב"ה בבריאת עולמו לכדור ארץ מוצק וקיים — התפרדו תחת כפות רגליהם לפרודות פרודות, הכל נהרס ונפסד, אין שלום ואין יצירה, אין שלום ואין בריאה, אין שלום ואין קיום, כל צד לא חפץ לבסוף אלא להשיג את אבדנו של זולתו, ושניהם "השיגו את המטרה".

בשדה חינוך

א. מרגלית

"חוזרים" נגד חוזרים

יש להניח ש"חוזרי המנהל הכללי" של משרד החינוך יצברו תאוצה גוברת, בעקבות הסעיף ההיסטורי, האוסר כניסת אנשים, המעודדים חזרה בתשובה, לבתי הספר.

שר החינוך הסביר את "הרקע האנושי" שמאחורי ההוראה המדהימה הזו, בכך, שהוא מכיר "טרגדיות נוראות" שהתרחשו, כביכול, בעקבות חזרה בתשובה.

אנחנו מכירים "טרגדיות נור־אות" כאלה, שקרו לאו דוקא בעקבות הרצאות, ואנחנו כבר רואים, בעיני רוחנו, את ה"חוז־רים" החדשים של המנהל הכללי, יוצאים דחופים ומבוהלים, כאותם הרצים במגילה עם פתשגן הכתב הידוע.

* * *

ובכן, היינו מציעים ב"חוזרים" הבאים לאסור על תלמידי בתי הספר כמה פעולות נוספות. יש לאסור, למשל, את ההסתכלות בטבע, וראשית לכל: בזריחה, בשקיעה ובשמים המכוכבים. אנחנו מכירים כמה "טרגדיות נוראות" שהתרחשו כתוצאה מן ההסתכלות הריאקציונית, הזו. מן ההיסטוריה, מן הספרות ומן המ־ציאות מתברר, שבאופן פרובוק־טיבי למדי, מי שמתבונן בזריחות, בשקיעות ובהוד־שמים — הוא מתרגש (וזה כבר מתחיל להיות טראגי). ועלול לשאול תחילה את עצמו, ואחר כך גם את האחרים: מי ברא את היופי הזה, את החוק־יות הזו, את המרחבים הבלתי מושגים את העולמות המרצדים במרחק?

ה"טרגדיות" במקרים כאלה עשויות מוחשיות מאד, לאחר שה־אנשים הללו לא נחו ולא שקטו עד שנתבררו להם, למעלה מכל ספק, התשובה לשאלות שלא נתנו מרגוע. אז ירדה עליהם המנוחה, אשר החינוך קורא לה "טרגדיה". זו יצרה שינוי בכל אורח חייהם ומחשבתם. הם פשוט נעשו יהודים טובים, ומשרד החינוך לא יוכל להרשות, כמובן, אסונות כאלה.

* * *

לא מכבר הזדמן לנו לקרוא מסה מעניינת של ד"ר נתן בירנבוים (הידוע בכינוי "בעל תשובה גאון"), זה, שה"טרגדיה" שלו התבטאה בגיפוץ כל האידיאות הכוזבות שהוא היה להן בעבר יוצר או עבד. אגב, הוא שחידש את המושג "ציונות" ואחר־כך נטש את התנועה הציונית שביקשה לראות את עם ישראל ככל העמים.

ובכן שם המסה המרתקת הוא: "על הים", ובה מספר ד"ר בירנ־בוים, שמסעו בים היה, למעשה, הגורם הראשון להתעוררותו לת־שובה: אין סופיות המים, תחושת התלות של הנוסע באניה בכוח האויר, ששמים וים הם יצירי רצונו — גרמו למנהיג החילוני דאז להרהר במשמעות הכבירה של הבריאה המושגחת. בים נזרעו זרעי התשובה הראשונים, ושם החלו גם להעקר מלבו כל העשבים השוטים של מה שכינה בירנבוים ה"איזמים" העֲקרים למיניהם.

והנה עולה על דעתנו, שהמנהל הכללי של משרד החינוך (שהוא, אגב, השושבין הראשי של תכנית המפגשים בין נוער יהודי לנוער ערבי) יצטרך באחד ה"חוזרים" הבאים לאסור על מנהלי בתי הספר גם מסעות עם תלמידיהם בים. מי יודע, אולי מן הים התיכון תיפתח "הטרגדיה"?

* * *

חוזר ירדוף חוזר וירדוף "חוז־רים".

אנחנו צופים אחר־כך איסור — פשוט מאוד. אנחנו מכירים מקרוב כמה "טרגדיות נוראות", אליבא דשר החינוך, שקרו בעקבות עיון תמים בתנ"ך. לא מעט אנשים, תוך כדי עיון בספר הספרים, חשו באמת הכבירה המדברת אליהם מכל שורה של התנ"ך, וכאשר חשו שהאמת הזו סוגרת עליהם מכל עבר — הם לא הרשו לעצ־מם, כאחרים, את העיוורון. הם קמו ועשו את מה שנראה בעיניהם כהכרח: האמת התנ"כית נעשתה להם צורך קיומי. הם תרגמו את רוחה ואת ציוויה לחייהם המע־שיים, ובכך מצאו את המשמעות של קיומם, ואת האושר שאין מושלו.

בעיני שר החינוך, אושר זה ואמת זו הן "טרגדיות נוראות", ויש לפיכך, סיכוי שהוא ישתדל למנען ב"חוזרי" דורשי הטוב.

בהמשך הזמן יורה "חוזר המנהל הכללי" להפסיק את לי־מודי הטבע — האנטומיה, הזו־אולוגיה והבוטניקה. הסיבה פשוטה: ההתבוננות במבנה הצמח, החי והאדם, הכרת הפלאים המתרחשים בהם רגע רגע, חדירה לפרטים של מערכות מסתוריות ומורכבות אלה — בכל אלה יש גרעינים בטוחים של אותן "טרג־דיות נוראות". כי איך אפשר, שלימודי הטבע לא יזהימו את לומדיהם (ודוקא את החושבים וההוגים שבהם) ולא יצביעו על היד הבוראת, המתכננת המשגחת, המנחה כל ציץ, וכל אשר רוח חיים בקרבו?

"חוזר המנהל הכללי", שתפ־קידו הבדור הוא למנוע "טרגדיות" — לא יוכל להתעלם מן הסכנה הרבה הצפויה מלימודים טעוני חומר־נפץ אלה.

הלאה: לימודי ההיסטוריה

בלימודי ההיסטוריה, כידוע, יש גרעינים בדוקים של דינמיט טראגי. העיון במהלך ההיסטוריה הכללית ושל עם ישראל בפרט, עלול להביא את המעיין למסקנות הרות אסון. לא מעטים הם האנשים שנס הישרדותו של עם ישראל, למשל, חרף כל הכללים ההיסטור־יים, מעורר את פליאתם ואת מחשבתם, ומכאן הדרך קצרה ל"טרגדיות נוראות" מהסוג ששר החינוך חושש מפניהן.

מה יותר בטוח, אם־כן, מאשר לאסור את לימוד ההיסטוריה ובכך למנוע, במחי יד, טרגדיות, פשוטן כמשמען ? !

* * *

היינו מציעים, ברוח זו, [illegible] — ללמוד פיזיקה וכימיה, שהם "מקצועות טראגי־ים" ממדרגה ראשונה, מאחר שהם מוכיחים, מבלי יכולת להתעלם, את ההרכב המופלא של חומרים ויסודות, את מופלאות התמזגותם וסגולותיהם, המתאימות לגמרי לצרכים האנושיים ושל כלל הב־ריות.

חוזרי משרד החינוך יצטרכו בהמשך לתבוע עצימת עיניים טוטאלית (כן, יש אנשים שחזרו בתשובה לנוכח מראהו של פרח, או לאחר מעקב אחר נמלה), כן יצטרכו לכפות אטימת אוזניים מבוקרת (כמה "טרגדיות נוראות") החלו להתפתח משמיעתו של ניגון־כיסופים, או של זעקת דב־קות !), אחר־כך יחול איסור גם על נשימת ריחות, כי גם הניחוח העָרֵב, הדק מן הדק, הוא סמל לרוחני חסר הממשות, וגם מכאן יש חשש להתחלתה של "טרג־דיה".

* * *

ביקור ב"אתרים היסטוריים" יוצא אל מחוץ לחוק, מתוך הכרה, ששם כבר התרחשו כמה וכמה "טרגדיות" מן הסוג המתכר, ואת לאחר שאנשים ניצבו במוחש מול העבר, נורא ההוד והדוף האמת של עמם. אסור יהיה להסתכל במימצאי חפירות (כגון המסמך שנמצא לאחרונה: ברכת כהנים מלפני 3000 שנה) או במגילות הגנוזות, שכן למותר לציין שגם אלה יכולים לחולל טרגדיות. שלא לדבר על ביקור בכותל המערבי. ששם "הסכנה" היא מוחשית ביותר.

* * *

בסופו של התהליך, יורה חוזר המנהל הכללי, "כדי למנוע טרג־דיות", לכפות על תלמידי ישראל בגד עטוק ואפל, שבו אין לראות, לשמוע ולחוש שום פרט מגילויה של האמת. הבעיה היא שגם משם, סביר מאוד, תשמע הצעקה: ממ־עמקים קראתיך ה'.

מפעלי הקייץ של החנוך העצמאי במתכונת מלאה

מאת משה יוסיפון

חופשת הקייץ, הממושכת למדי, כבר נדונה בהזדמנויות רבות בציבור [illegible] מפני שהיא מנתקת את הילדים ממסגרת חינוכית במדה שיש בה לגרום נזק לנפש הילד ועלול לאבד הרבה ממה שהשיג במשך השנה. אף שרבים דשו כבר בנושא זה קשה לשנות הרגלים שהשתרשו במשך שנים ארוכות. החינוך הע־צמאי שהוא שונה ונבדל בהרבה דברים יסודיים, מנסה להתמודד גם בבעייה זו, שהיא חינוכית וגם שהוא שונה ונבדל בהרבה דברים יסודיים, מנסה להתמודד גם בב־עייה זו. שהיא חינוכית וגם מק־צועית. יש מספר ניכר של בתי ספר המאריכים את שנת הלימודים בצורות שונות.

הבעייה מחמירה במיוחד במ־קומות שבהם פירושו של החופש, הפקרת הילדים להשפעת הרחוב. המוסיף נזק שקשה לתקן אותו כאשר הילדים חוזרים לאחר מכן לבית הספר, המדובר בבתי ספר הנמצאים בסביבה שבה צריך להתמודד עם בעייה זו כל ימות השנה. משימה זו נפלה בעיקרה על המחלקה לרווחה, שהיא עוס־קת בבתי ספר טעוני טיפוח ובתי ספר שנכללו במסגרת תכניות הר־ווחה. ההתמודדות בנושא זה הכבידה בעקבות הקיצוצים שה־טיל משרד החינוך והתרבות על מפעלי הקיץ שמטרתם לשמש תחליף ומסגרת חינוכית לפחות לתקופה של חופשת הקיץ.

מתוך חרדה על נפש הילד, החליט החינוך העצמאי להפעיל גם השנה את מפעלי הקיץ כמת־כונתם הקודמת, על אף הקשיים התקציביים. מנהל המחלקה לר־ווחה במרכז החינוך העצמאי הרב שרגא רוזנברג ומרכזת פרויקט הרווחה גב' אסתר קופשיץ מגלים לנו, כי החינוך העצמאי הוא המ־ערכת היחידה בין מוסדות החינוך המפעילה זאת בקפדנות. את התקציב למטרה זו חסכו בשאר ימות השנה על ידי קיצוצים בתכ־ניות ופעולות שאפשר לצמצם בהם, על מנת להקדיש את הא־מצעים למפעלי הקיץ, מתוך גישה, שלנזק הצפוי מהקפאת מפעלי הקיץ אי אפשר יהיה לתקן [illegible] הלימודים. הם גם החליטו הפעם, לשתף את ציבור ההורים, לפי מידת יכולתם בתשלומים מדורגים ובלבד לא להפקיר את הילדים לרחוב.

הקייטנות שמארגנת המחלקה שונות בתוכנן ובמהותן מכל קייטנה אחרת, הדגש הוא קייטנה לימודית, לדבריו של מנהל המ־חלקה, "מהווה קייטנת הקיץ הז־דמנות נפלאה לשנון והעמקת החומר שנלמד במרוצת שנת הלימודים, ואת בדרכי הנאה והנעה" מה בכל זאת מבדיל בין הקייטנה לכיתת הלימודים בבית הספר, ממשיך הרב רוזנברג להסביר: בעוד שבמהלך שנת הלימודים קשורים עובדי ההוראה להספקים קבועים ולדפוסי הוראה ולימוד מוגדרים, הקייטנה שוללת נתיבים ייחודיים קלילים ומענגים לדרכי הוראה ולמידה חינוכיים ברוח התורה והיראה. היא נותנת הזדמנות פז להעניק לתלמידים מטען עשיר של העשרה חינוכית לימודית ויישום מעשי של ערכי חינוך רבים תוך כדי יצירת אוירה חינוכית נעימה ברוח של "עבדו את ה' בשמחה".

נדמה, שבמשפטים קצרים אלה עלה בידיו לנסח את המטרה היי־חודית של מפעלי הקייץ שהפכו כבר למסורת ארוכה בחייו של החינוך העצמאי, משימה שמסורה בידי מחלקה זו מזה שתים עשרה שנים. השנה, על אף הקיצוצים מארגנת המחלקה 300 כיתות במפעלי קיץ באותם בתי ספר הכלולים בתחום פעולתה, ועל כך יש להוסיף את התמיכה שניתנת למוסדות החינוך בישוב הוותיק ולמתיבתות, מוסדות שיש להם תכניות מיוחדות לניצול ימי הקיץ, כל אחד לפי סגנונו.

הנושא המרכזי: בסימן שנת השמיטה

כמו בכל שנה, דאגה המחלקה להעמיד במרכז המפעלים נושא מרכזי שבו יעסקו באינטנסיביות רבה בקייטנות. השנה היה זה טבעי שהקייטנות [illegible] שנת השמיטה הקרובה והולכת. ולכן נבחר השנה הנושא "ארץ הצבי", במטרה לקרב את הילדים להכרת ערכה ומעמדה של ארץ ישראל בקדושתה הגדולה.

המבוא שהקדים לחוברת המפקח והסופר החרדי הרב שרגא חיים מחיפה הוא פרק שירה לארץ ישראל, שעליה אמר הקדוש ברוך הוא, "חביבה עלי ארץ ישראל מכל" מבוא זה הכולל ששה מדו־רים הוא יצירה בפני עצמה, שתכ־ניס את המורים המהודרות לאוירה מקורית להבנה טובה יותר של הילדים למקומה המקודש של ארץ חמדה, ארץ הצבאה קדושת הארץ וכדומה.

החוברת המחולקת לארבע חלקים, כוללת גם הצעות להפעלת הקייטנה ועבוד הנושא לפעילות חבורתית, לימודים משימות ומ־שחקים, עבודות לשעות המת־אימות לכל הערים ופיתוח בערים השונות, וכן שעשועונים ועבודות שיש בהן כדי למלא תוכן חינוכי מאלף ומהנה לכל שלושת הש־בועות שבהם יתקיימו הקייטנות.

מובן מאליו, שבמרכז החוברת עומדת ירושלים, אולם גם לגבי יתר הערים יש התייחסות מיוחדת לכל עיר לא רק לעברה ההיסטורי כי אם גם למצבה הרוחני, למוס־דות התורה והחינוך שבה לאישים וגדולי תורה שהעיר מרוחם על המקום בתקופות השונות. החוברת עצמה ראויה להערכה מיוחדת בשל החומר הרב הכלול בה, צורת העריכה ולא לאחרונה האיור הנאה והמרעיל המלווה אותה מראשיתה ועד אחריתה.

ימי עיון להכנה ולהדרכה

אתמול יום ה' התקיימו בבני ברק שני ימי עיון נפרדים. אחד למנהלי ומורי החינוך העצמאי, שבה נשמעו דברי הדרכה על הנושא המרכזי, בהנחייתו של המפקח הרב שרגא וויס ויום עיון והשתלמות למורות של החינוך העצמאי של מפעלי הקיץ. ביום העיון השמעו גם דברי ברכה והדרכה של המישנה למנכ"ל הרב שמואל וינברג.

ביום העיון למורות הופעלו גם סדנאות בנושאים שונים, בהנח־ייתה של הגברת אסתר קופשיץ, [illegible] לקראת שנת השמיטה, כאשר לפני המורים מרצה על הנושא הגברת לאה כהן. ההרצאות לפני המורות סובבו בין היתר גם על האמצעים להפעלתה של הקייטנה וצידודה בקישוט, מלאכת נוי שירה דרמה ומחול. וסיימה הרצאה של הרבנית צפורה פרידמן על חינוך למידות ויראת שמים.

עיון בתכנית העבודה של מפעלי הקיץ יוצר את הרושם, שאכן מפעלי הקיץ אינם אלא המשך לשנת הלימודים בשיטות אחרות על ידי למידה יצרת ומפ־עילה ולא רק נפש ובילוי. ניכר שכל אחד מן הנושאים בא להש־לים את שנת הלימודים.

חוברות ההדרכה על הנושא המרכזי כוללת קרוב למאה עמו־דים, ואין התקוה שכל הקייטנות יצליחו את הנושאים הכלולים בחוברות. כל אחת מן הקייטנות שיודרכו על ידי אנשי הוראה מק־צועיים בעזרתן של מדריכות מסורות, תבחר לעצמה את הנושא שבה תעסוק. ואם נשפוט על פי ההכנות שנעשו יש לנו היסוד לתקוה, כי אכן יצליחו לממש את התקוות שתלו במפעלי הקייץ.

לכן, אין לתמוה על שהנהלת החינוך העצמאי דאגה להעמיד לרשות המחלקה את התקציבים הדרושים, אם כי אלה אינם מס־פיקים, אבל על כל פנים תושג המטרה המרכזית שהציבה המ־חלקה לרווחה ומנהליה העוסקים כל השנה במלאכת קודש זה, להקטין את הנזק שהתופשה עלולה לגרום בימי החופש הא־רוכים.

מזל טוב באסותא

אלי ואסנת סמוחה	בן
מראל וסטלה בורוכוב	בן
פלסיאל ולבנה רצאיוב	בן
שלמה וורדה עמרם	בת
חיים ומלכה ויס	בת
איתן ונינה שושני	בת
דוד והדסה תמר	בן
חגלד וברכה אלפרס	בן
איל ויעל נגה	בת
משה ושרה קרן	בת
שלמה ודינה יזדיוף	בן
דוד ואלה סלע	בן
אפרים וצפורה יורם	בת
אלון וקטי פישר	בת
בנימינה ואימי רוזנבאום	בן
חזום ובבלי חזום	בן
מאיר וכסלי קלמן	בת
חיים ואסתר אורלנגר	בן
חנן ונחה כהן	בן
בנימין ואילנה גורביץ	בן
אליעזר וחיה ויס	בן
יוליוס ואנה קופ	בת
זאב ונחה דזבי	בת
דוד יצחק ונעמי גרוסבלד	בן
שמריהו ויפה מנצר	בן
יצחק ואורית צייטר	בת
דרור וענת זסרי	בן
שמעון ומרים וליס	בן
יצחק ויפה משה	בת
אליעזר ורחל ליזר	בת
גרשון ועטרה הנפלינג	בת

גם לך תחכה אסותא 240135

מיקסר "בוש" 5 חלקים

בלנדר, מטחנת בשר, טרבל, מקצפים, מסחטת מיצים

חוברת הוראות הפעלה בעברית

להשיג:
יאקב חשמל,
רח' יחזקאל 2. טל. 02-273675
בחנויות החשמל המובחרות
סלון סיף, שמאי 12
(ליד חנויות אביב),
טל' 227426 ירושלים

ילדות מתוקה

שירים לילדי ישראל
בשני כרכים
בנושא:
אהבת ה',
אהבה לתורה וקיום מצוות,
מדות טובות ומעשים טובים. מאת רבקה גולדברג איורים: א. פריינד
הוצאה: "אורה" — שלוחת מכון "אור הספר" — ירושלים.

ב "ילדות מתוקה": התוכן עשיר מאד, הצורה נאה ומרהיבת עין, האיורים המלוים כל שיר מעניקים לתוכן המחשה לקורא הצעיר. עשרות הנושאים מקיפים את עולמו של הילד בי־שראל.

בבית ההורים, במשחקים בחוץ, חיי חברה, בבית התלמוד שלו — ה"חדר" ובית הספר.

כל נושא מעובד בשיר מיוחד לו, כל שיר ספור מרתק הוא, מלבב, מרגין וגם מרטיט את לבו הרך של הילד היהודי. החרוז הנאה, הפיוט בשפתו הוא שובה את לבו.

מכל קטע בשיר מבצבצת המטרה: חינוך, הוראת דרך, עקירת הרגלים בלתי רצויים, והאדרת מוסכמות שבשקר יסודן, העמדה על האמת, יישור עקמו־מיות שבלב...

גדולים דבריו של החסיד רבינו יונה ז"ל (בפירושו לאבות א, יד) וז"ל שם: ועל ענין זה אמר דוד המלך ע"ה (תהלים קמ"ד, יד) "אשר בנינו כנטעים מגודלים בנעוריהם" רצונו לומר כי הנטע בעודנו קטן אדם יכול לגדלו להיות עץ ולא יהיה עקום. אבל אם הזקין ברשעו קשה בעיניו להניחה כמו שכתוב: (משלי כ"ב ו) "חנוך לנער עפ"י דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה" ונאמר (דברים כ, יט) "כי האדם עץ השדה".

ועץ כי נטיעה — אם ברצוננו שתניב פרי ראוי לברכה — לא תגדל מבלי טפול וטיפוח מדוקדק.

כיצד מחנכים את הפעוטות בגיל הרך לערכים קדושים ומ־קודשים ? עמד על כך אחד מגדולי המחנכים בדורו הגאון רבי שמשון רפאל הירש זצ"ל (בפירושו לב־ראשית כח, כז) וז"ל שם: התפקיד היהודי הגדול אחד ויחיד בעיקרו אך דרכי הגשמתו רבות ורב גוונ־ות הן כריבוי התכונות באדם...

דרכים רבות ומגוונות בחינוך הדור ידועות לנו, מהן שעמדו במבחן המעשה. אף הפיוט בחרו־זים כאמצעי לחנוך השתמשו בו גדולי הדורות, מהם היו פייטנים ידועים ויצירותיהם הנפלאות הן נכסי צאן ברזל במורשת האומה. אף בימינו זכינו לספרות על טהרת הקודש מחנכת ומורה דרך.

המשוררת הזו ידועה כמחנכת בישראל. עם זאת הפתיעה אותנו בשירתה והדרכה הפיוטית המד־

כמחנכת ידועה לרדת לנבכי הלב של החנוך הצעיר, מרבבבת אותו מרציאה לחוץ את הרהורי לבו, אף שהם פגומים במקצת, אינה מתיאשת מלמצוא מזור ות־רופה לפגם, יש לה דברים מלהבים והם גם מלהיבים מדריכה מחנ־כת... מלמדת... אין ספק שגב' רבקה גולדברג — בת ירושלים השכילה הפעם בסייעתא דשמיא שעמדה לה להעשיר את הספרות המחנכת שלנו בפנינים יקרות מאד.

מכשירי כתיבה
בזול!
היכן?
בבזאר הגדול
פרטים במודעה בעמ' לוח

לתיכון תורני לבנות בירושלים
דרושה
עוזרת למינהל פדגוגי
משרה מלאה
הכישורים:
★ עצמאות ★ יוזמה ★ אחריות ומסירות ★
★ עדיפות לבעלת השכלה על־תיכונית ★
תנאי שכר הולמים
המעונינות תפנינה בכתב בצרוף קורות חיים לת"ד 16072
ירושלים עבור מנהל ביה"ס

במשק ובכלכלה

השר שרון:

הישגי ענף היהלומים מלמדים כי המשבר היה זמני, הייצוא של הענף ב־1987 אמור לעלות על 2 מיליארד דולר

מאת סופרנו הכלכלי

ההישגים של ענף היהלומים בשלוש השנים האחרונות הבהירו כי המשבר הקצר שהיה בענף זה היה זמני וחולף וכי ענף היהלומים הוא בעל חיוניות ודינמיות כאשר הצליח להתגבר על המשבר ולהחזיר לעצמו את מעמדו הבכיר בעולם. כך אמר שר התעשיה והמסחר, אריאל שרון, בטקס פתיחת הקונגרס העולמי ה־23 של היהלומנים בתיאטרון ירושלים.

השר שרון הצביע על כך שיצוא היהלומים מישראל יסתכם בשנת 1986 ב־1.5 מיליארד דולר. תחזיות הענף הן כי הייצוא בשנת 1987 יסתכם בכ־2 מיליארד דולר. סיכומי המחצית הראשונה של 1986 מצביעים על גידול מרשים בייצוא נטו: הייצוא נטו הסתכם ב־809 מיליון דולר לעומת 580.8 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד, דהיינו גידול של 39 אחוז. בחודש יוני השנה גדל הייצוא נטו ב־60 אחוזים לעומת החודש המקביל אשתקד והסתכם ב־145.1 מיליון דולר.

מתחילת השנה נרשם גידול של 49 אחוזים בהיקף יבוא חומרי הגלם (ברוטו). הייבוא הסתכם ב־748.2 מיליון דולר לעומת 501.1 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד.

יבוא היהלומים המלוטשים במחצית הראשונה של השנה הסתכם ב־133.4 מיליון דולר, גידול של 54 אחוזים לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

שר התעשיה והמסחר אמר כי הממשלה רואה בענף היהלומים ענף יצוא חשוב ביותר ובמיוחד נוכח ההישגים של הענף בשלוש השנים האחרונות. על רקע נתונים אלו מתחזקת הערכה על מיקומו וחשיבותו של הענף גם לעתיד. לכן, הטעים השר שרון, ענף זה המעסיק כ־20 אלף בתל־אביב, מציב את תעשית היהלומים הישראלית כפי שהייתה בעבר, במקום בכיר בעולם.

הרשות להגנת הצרכן בהסתדרות:

השיטה המוצעת ע"י משרד התקשורת — העלאת מחירים עקיפה

הרשות להגנת הצרכן מתנגדת להסדר המוצע ע"י משרד התקשורת לשינוי שיטת חיוב שיחות מקומיות עפ"י הגבלת שיחה ל־5 דקות.

הרשות טוענת כי הסדר זה פירושו המעשי הינו התייקרות עקיפה על התעריפים ומהווה לכן פגיעה בציבור הצרכנים. אם עפ"י סקר של משרד התקשורת מתברר שיש מיעוט המאריך את שיחותיו יותר על המידה, אין להעניש על כך את רוב הצרכנים הזקוקים לאמצעי תקשורת חיוני זה.

באשר לשירותים נוספים אותם מתכוון להפעיל משרד התקשורת, טוענת הרשות כי מרבית האוכלוסיה אינה זקוקה להם כלל והם בעצם נכפים ע"י גוף מונופוליסטי כהצדקה להעלאת עקיפה של תעריפים.

הרשות סבורה כי אם בכל זאת יתקבל ההסדר החדש, על משרד התקשורת להוזיל את התעריפים לצרכנים שיכללו בהסדר ולא להסתפק בהנחות.

הפגנה בצפת

כמה עשרות מתושבי צפת, בהם נציגים של סוחרים מרחובה המרכזי של צפת, רחוב ירושלים, הפגינו ביום ג' אחה"צ מול בנין עיריית צפת במחאה על אי־הפעלת תחבורה ציבורית של חברת "אגד" ברחוב ירושלים, זה כמה חודשים.

הם טענו, כי העדרה של תחבורה ברחוב חיוני זה פוגעת במסחר ומקשה על התושבים, בעיקר זקנים וחולים.

דובר עיריית צפת אמר בתגובה, כי העיריה תומכת בהפעלת תחבורה ציבורית ברחוב ירושלים, אולם דרשה מהסוחרים להימנע מהחניית רכבם ברחוב זה, הצר בלאו הכי וכן לקבוע הגבלה של משך החנייה. הסוחרים לא השיבו לפניה.

הדובר טוען, כי מדובר בהפגנה פוליטית שאין לה כל רצון להתמודד עם הבעיה האמיתית. כל מטרתה לגנות את העיריה. ההוכחה לכך היא לדבריו, מיעוט המשתתפים בהפגנה, שלא עלה על שלושים וחמישה, וזאת למרות מסע הפרסום חסר התקדים, שקדם להפגנה. (עתי"ם)

מאסר בפועל למצייר צלבי קרס

"לישראל ולמדינת ישראל מלחמה יום יומית קשה נגד ארגונים טרוריסטיים ויש לנקוט ביד קשה נגד כל העושה לתמיכה בארגונים באלה, החותרים תחת קיומה של המדינה" — זאת אמר שופט השלום החיפני יצחק קל־אהנר, בעת שגזר מאסר 3 חודשים בפועל ו־9 חודשים על תנאי לשנה וחצי על אחמד מחמוד חמיס (22) מדיר חנא, באשמת ציור צלבי קרס וכתובת הזדהות עם אש"פ בין כותלי בתי הזיקוק בחיפה.

כתב עתי"ם בחיפה מאיר שושני מוסר, כי הנאשם היה עצור בידי המשטרה במשך כשבועיים, ורק עם הבאתו לדין התיר בית המשפט את פרסום הפרשה.

● יוהנסבורג. — 3 נשים ושני ילדים נפצעו ביום שלישי בהתפוצצות בלב יוהנסבורג, לא הרחק ממשרדי סוכנות הידיעות הצרפתית — מסרה לשכת האינפורמציה הממשלתית.

חדשות הבורסה

סיכום תוצאות המסחר ליום ד', כ"ה סיון תשמ"ו 2.7.86

מניות וניירות ערך המירים

מגמת המסחר לפי ענפים

★ בנקים מסחריים: עליות עד 4%
★ בנקים מסחריים (הסדר): ירידות עד 1%
★ בנקים למשכנתאות: עליות עד 5%
★ מוסדות מימון ענפיים: בה"כ יציבות
★ מסחר ושירותים: עליות עד 10%
★ בטוח: עליות עד 10%
★ מקרקעין: עליות עד 10%
★ תעשיה: עליות עד 1%
★ השקעה: עליות עד 5%
★ נפט: עליות עד 5%

סה"כ המחזור במניות וני"ע המירים 4446.3 אלפי ש"ח. סה"כ המחזור באג"ח 7128.8 אלפי ש"ח. סה"כ מחזור העסקות בבורסה (מניות, ני"ע המירים ואג"ח) 12575.1 אלפי ש"ח. סה"כ מחזור העסקות במק"ם (כולל קיזוז) 4920.4 אלפי ש"ח.

המניה הפעילה ביותר בכל ענף בתמורה כספית

שם הענף	שם המניה	תמורה כספית	שינוי ב-%
בנקים מסחריים	בלל סטוק 100.0	485.9	-0.4
בנקים למשכנתאות	יעסוד 1.0	7.0	+6.9
מוסדות מימון ענפיים	שלטון א' ש'	14.6	+0.3
בטוח	הסנה ש'	25.8	+1.7
מסחר ושירותים	דלק ג' ש'	25.2	+5.1
מקרקעין	נכסים ובנין 1.0	29.8	+2.8
תעשיה	טמפו בירה 5.0	52.6	+4.9
השקעה	פועלים השק' ש'	94.9	+0.0
נפט	נפטא ש'	38.0	+5.6
מניות הנסחרות במט"ח	גזית מ'		+0.0

המניה בעלת התנודה הגבוהה ביותר

שם הענף	שם המניה	שינוי ב-%	שער
בנקים מסחריים	הפועלים מבכ'	4.2	113000.0
בנקים למשכנתאות	כרמל ש'	+10.0	4488.0
מוסדות מימון ענפיים	מרכז הקבלנים 5.0	+10.1	502.0
בטוח	בטוח משנה 0.5	+10.0	309.0
מסחר ושירותים	קונסורטיום 0.5	+10.0	1419.0
מקרקעין	לנדשטיין 1.0	+10.0	407.0
תעשיה	קופסאות פח 5.0	+10.0	910.0
השקעה	אינקובה 0.1	-10.0	1660.0
נפט	צפ אמרק נפט 1.	+6.8	269.0
מניות הנסחרות במט"ח	גזית מ'	+0.0	228.0

ריכוז מגמת המסחר

הפסקת מסחר — 58; ללא שינוי — 110; סה"כ עליות — 204; סה"כ עליות בשיעור של מעל 5% — 50; קונים בלבד — 4; סה"כ ירידות — 48, סה"כ ירידות בשיעור של מעל 5% — 11, מוכרים בלבד — 1.

מגמת המסחר של אג"ח צמודות למדד

★ 3% אג"ח הצמדה מלאה: יציבות ותנודות עד 1%
★ אג"ח 4.25% הצמדה מלאה: יציבות ותנודות עד 0.5%
★ אג"ח 80% הצמדה: יציבות ועליות עד 0.5%
★ אג"ח 90% הצמדה: עליות קלות

מגמת המסחר של אג"ח מסוגים שונים

★ אג"ח "ברירה כפולה": צמודה עד 1 לשני הכותים
★ גלבוע: עליות עד 2% ירידות עד 1%
★ אג"ח הנסחרות במט"ח: תנודות עד 2%

בקשות לתוספת לאנשי הקבע

המפכ"ל דורש תוספת גם עבור השוטרים

מפכ"ל המשטרה רב־ניצב דוד קראוס תבע לתת גם לאנשי המשטרה את תוספת המענק המיוחדת שניתנת למשרתי צבא הקבע, הנעה בגבולות של 850–900 ש"ח.

מפכ"ל המשטרה אמר לחברי ועדת הפנים ואיכות הסביבה שסיירה במטה הארצי כי אי־החלת תוספת זו על המשטרה, יש בה כדי לערער את אמינותה של הממשלה ואמינותם של מפקדי המשטרה כלפי פקודיהם, דבר העלול לפגוע בתפקוד המשטרה. הוא הזהיר כי עלול להתהוות מצב שהמשטרה לא תוכל לעמוד בפני הטענות של השוטרים בדבר הצורך להקים אגוד מקצועי במשטרה. המפכ"ל הדגיש כי ככל שענין זה יוסדר בהקדם, הוא יכרסם פחות במשטרה.

יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה ח"כ דב שילנסקי החליט לקיים ישיבה מיוחדת ולזמן אליה את הממונה על השכר באוצר כדי לדון בפתרון הבעיה.

חברי ועדת הפנים ואיכות הסביבה שהשתתפו בסיור תמכו בתביעת המשטרה.

ח"כ עובדיה עלי שהוא גם חבר ועדת הכספים קבע כי תביעת השוטרים להשוות שכרם לאנשי צבא הקבע מבוססת על החלטת הממשלה מ־1981 ואין בה משום פריצת הסכמי השכר. כדי לשמור על אמינות המשטרה ועל המוטיבציה של השוטרים, יש להיענות לתביעת השוטרים.

בהתייחסו לתקציב המשטרה אמר המפכ"ל כי תקציב של כ־6.5 מליון ש"ח אינו מאפשר למשטרה להתפתח ולהתעצם, במיוחד נוכח הגידול בשרותים הניתנים על־ידי המשטרה.

ועדת הפנים תובעת אכיפת חוקי התכנון והבנייה ברשויות

ועדת הפנים ואיכות הסביבה בראשותו של ח"כ דב שילנסקי החליטה לתבוע משר הפנים להורות את הועדות לתכנון ולבניה ברשויות המקומיות "להקפיד הקפדה יתרה על מימוש ואכיפת חוק התכנון והבניה, בכל הנוגע לסדורים לנכים במבנים צבוריים ובבתים משותפים.

הועדה קוראת לועדות התכנון והבניה לוודא עוד בשלב אשור התכניות כי הסדורים לנכים נעשים בהתאם לחוק. ולא לתת בגמר הבניה תעודת גמר לאיכלוס מבנה אלא אם כרצוי כל התנאים הקבועים בחוק.

החלטות הועדה נתקבלו בעקבות דיון בהצעה של ח"כ אורה נמיר שהגדירה כ"פושעת" את הצורה שבה אוכפים את החוק.

ח"כ דב בן־מאיר שהשתתף בישיבת הועדה סבור, כי פתרון הבעיה תלוי במידה גדולה במאבקם החזותי של ארגוני הנכים. גם ח"כ מ. דראושה השתתף בישיבה.

יו"ר ארגון הנכים בישראל יהודה דוזון אמר, כי "החברה נותנת לנו להרגיש שאכן אנו נכים בכך שלא מסייעת לנו להגיע למקומות שהיינו רוצים להגיע אליהם". הוא הציע שתכניות בנה יהיו תקפות רק לאחר חותמתו של אדם נכה שיקבע על ידי הרשות המקומית.

ישראל תסייע לאל־סלבדור בקידום התעשיה והחקלאות

בפגישה שקיים שר הכלכלה והתכנון — גד יעקבי עם שר התכנון הכלכלי־חברתי של אל־סלבדור ד"ר פידל שבדמנה, המקיים ביקור רשמי בישראל, סוכם כי צוותים ישראליים יסייעו לאל־סלבדור בהכנת "מאגר פרויקטים" בתחומי התעשיה והחקלאות.

ישראל תתרום את הידע הטכנולוגי והנסיון בתחום התכנון ואילו המימון לביצוע הפרוייקטים יבוא מקרנות בינלאומיות, מהבנק העולמי ומסוכנויות סיוע, בעיקר בארה"ב וגרמניה.

בפגישה נידונו אפשרויות נוספות להעמקת שיתוף הפעולה בין שתי המדינות, בעיקר בתחומי החקלאות, הפתוח התעשייתי, התחבורה הציבורית ובריאות הציבור.

עוד סוכם בין השרים כי ישראל תסייע לאל־סלבדור, באמצעות מומחים מטעמה, בנושאי הכשרת כח אדם מקצועי, שרות הדרכה חקלאית ויצירת מסגרות לשיתוף פעולה חקלאי־בינאזורי.

בפגישה נמסר כי השנה הוכפל מספר המשתלמים מאל־סלבדור בארץ וכי מתוכננים קורסים ניידים נוספים באל־סלבדור, בתחומי הכוונה התחבורה הקואפרטיבית.

שר הכלכלה והתכנון, מנהל משרדו — אהוד גרא ומנהל הרשות לתכנון כלכלי — ד"ר יהודה גבע סקרו בפני האורח ומלוויו את התוכנית הכלכלית והישגיה עד כה.

שערי המטבע לסוף יוני 1986

נמשכת התחזקות המטבעות האירופיות

השער היציג של הדולר הגיע בסוף יוני השנה ל־1.499 שקל חדש — עלייה של 0.7 אחוזים לעומת סוף מאי. באותה עת עלו שערי המטבעות של ארצות השוק האירופי המשותף בין 4 אחוזים (לירה שטרלינג) ל־7.4 אחוזים הפרנק השוויצרי. ירידות השערים שרשמו היו של הרנד הדרום אפריקאי ב־4.7 אחוזים. על כך מסר בירושלים דובר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה על סמך השערים היציגים המתפרסמים על ידי בנק ישראל.

בחודש יוני השנה נחלש הדולר ביחס לרוב המטבעות הנסחרות בישראל. שערי המטבעות של ארצות השוק האירופי המשותף התחזקו ביחס לדולר בין 3.2 אחוזים (לירה שטרלינג) ל־6.5 אחוזים (המרק הגרמני). לגבי יתר המטבעות הנסחרות בישראל נרשמו שינויים דומים.

במחצית הראשונה של השנה, היה מחירו של הדולר יציב לעומת סוף דצמבר 1985. מחיריהם של מטבעות ארצות השוק האירופי המשותף עלו בין 6 אחוזים (לירה שטרלינג) לבין 13 אחוזים (המרק הגרמני). מחירו של הפרנק השוויצרי עלה ב־15 אחוזים ושל הין היפני ב־22 אחוזים.

חקלאי ראש פינה נוטעים בשטחים לא מנוצלים

חקלאי ראש פינה החלו באחרונה במבצע נטיעות עצי זית בשטחים לא מנוצלים, על רקע חילוקי הדעות סביב דרישתה של חצור הגלילית ממשרד הפנים וממינהל מקרקעי ישראל, להעביר לשיפוטה חלק מאדמות ראש פינה.

ראש מועצת חצור הגלילית, אליהו כלפון, מחה על מבצע זה, שבו לדבריו לקבוע עובדות בשטח ולמנוע מהוועדה שהקים משרד הפנים בנושא קרקעות ראש פינה־חצור, ליישם את החלטותיה במקרה שיהיו לטובת חצור הגלילית. הוא פנה בעניין זה למשרד הפנים וליועץ המשפטי של המועצה לבדוק את חוקיות הנטיעות.

ראש מועצת ראש פינה, צבי רסקי, אמר בתגובה לכתב עתי"ם שלמה הדר, כי אין קשר בין מבצע נטיעות לריכה על שטחים, שכן הנטיעה מבוצעת בשטח שאינו שנוי במחלוקת.

קורס כתיבה במכונה
בשיטה עוורת הדרכה אישית
בולל מכתבים וטבלאות וכן
קבלת מידע על קורס ציוד
טל. 704988

הורסים בתים שאינם ראויים לשימוש בדימונה

בנין בן 50 דירות נהרס אתמול ומתכוונים להרוס בית נוסף

משרד השיכון הורס בימים אלה בתי קומות אחדים בדימונה ובהם מאות דירות מגורים, שאינן ראויות יותר לשימוש. בדימונה מצויות קרוב לאלף דירות ריקות ובשלב זה אין כל תחזית לאיכלוסן.

השבוע נהרס בנין מגורים ובו 50 דירות בשכונת "ערבה" בדימונה. חמישה בתים אחרים, בני שלוש קומות כל אחד ובכל אחד 24 דירות, נהרסו קודם לכן בשכונה. המבנים שנהרסו, הכילו דירות קטנות של 48 מ"ר עד 52 מ"ר, בבעלות ציבורית. מרבית הדירות היו ריקות מדיירים.

מנהל מחוז הנגב במשרד השיכון, גדעון גורדון, אמר בתשובה לשאלת כתב עתי"ם בנגב, יצחק ליטנסקי, שבבניינים שנהרסו היו דירות שלא היה טעם ב"מיקונן". [illegible] משרד השיכון נוהג לאחד שתי דירות קטנות לאחת, או לשפץ דירות קיימות, לקראת איכלוסן מחדש. במקרים אחרים מוצעות דירות ריקות ישנות למכירה חופשית. לפעמים נמכרות שתי יחידות ואף שלוש לאנשים המשפצים אותן, וחלקן אף הופכים לקוטגים.

"בתהליך זה של מיחזור דירות בלתי מאוכלסות", הסביר גורדון, "מצאנו דירות שעלות מחזורן — על ידי איחודן, החלפת הצנרת ושיפוצן, תהיה גבוהה יותר מבנית בתים חדשים.

בשל כך החליט משרד השיכון להרוס את הבתים וליעד את השטח הריק לגנים ציבוריים ולמגרשים, לשם בניה בשיטת "בנה ביתך". בימים הקרובים נערוך תיכנון מקיף לגבי מרבית הדירות הריקות בדימונה, כיון שבשלב זה אין בידינו תחזית לאיכלוס של מתישבים חדשים בעיר.

בימים הקרובים מתוכנן להרוס מבנה נוסף של 50 דירות ועוד שניים בני 24 דירות בדימונה. השבוע ביקרו בדימונה נציגי קהילת יהודי בריטניה, המאמצת את דימונה במסגרת פרוייקט התחדשות השכונות של הסוכנות היהודית. הם סיירו עם נציגי משרד השיכון, העיריה והמחלקה לשיקום שכונות, באזורים של הדירות הריקות וביקשו לקבל תוכנית לשיקום האיזור, כדי לסייע במימונה.

● תל אביב, — 4 אזרחים מאפריקה העושים בארץ, הובאו ביום ב' לבית משפט השלום בתל־אביב כחשודים בשהייה כאן ללא רשיון תקף, ונעצרו ל־4 ימים.

סינגפור מתכננת ייצור שסתומי לב זולים לייצוא

סינגפור, — סינגפור מתכוננת לייצר שסתומי לב מלאכותיים בחצי המחיר, לשם יצוא לשאר ארצות אסיה — מסרו פקידי משרד הבריאות של סינגפור.

הם טענו, כי מחיר השסתומים יהיה אלף דולר ליחידה, הם יחזיקו מעמד 15 שנה במקום 10 שנים, ויהיו אמינים פי 20 מאלה המיוצרים בארצות הברית ובאירופה.

לפי הערכה נעשים מדי שנה בשנה מאה אלף ניתוחים של החלפת שסתומי לב בעולם, מהם 15 אלף באסיה. (ע"ר)

כלכלת חוץ

שיחות השוק עם מדינות הים התיכון מתעכבות עקב דרישת ספרד להקלות לאיים הקנריים

בריסל, — ספרד מעכבת ניהול שיחות בין הקהיליה האירופית ובין מדינות הים התיכון שאינן חברות מלאות בשוק, עקב תביעתה של מאדריד להעניק תנאי סחר מיוחדים לאיים הקנריים.

אתר ליום ג' סירבה ספרד לאשר למשלחת מטעם השוק המשותף לנהל שיחות עם מדינות הים התיכון ובכללן מדינות המגרב, תורכיה, מצרים וישראל. מנדט המשלחת לשיחות אלה טעונה אישור מכל אחת מבין 12 המדינות החברות בקהיליה האירופית.

ספרד דורשת כי לאיים הקנריים — שהם טריטוריה ספרדית, אך אינם בעלי חברות מלאה בשוק — תינתן הזכות ליצא פירות וירקות לשוקי הקהיליה האירופית באותם תנאים עצמם שינתנו למדינות הים התיכון, שאף הן אינן חברות בשוק.

דובר בבריסל אמר שיש להניח, כי עתה יידון המנדט למשלחת לשיחות עם מדינות הים התיכון בועידת שרי השוק ב־21 ביולי.

בריטניה ונורבגיה מסרבות לצמצם את תפוקת הנפט שלהן

לונדון, — בריטניה ונורבגיה שהינן מפיקות הנפט הגדולות ביותר בצפון אירופה, הכריזו על סירובן לצמצם את תפוקת הנפט שלהן, על מנת לסייע למדינות אופק לבלום הידרדרות נוספת של מחירי הנפט בעולם.

הצהרות אלה הושמעו לאחר שועידת ראשי אופ"ק באי בריוני שביוגוסלביה נסתיימה ביום ב' מבלי ש־13 המדינות החברות בארגון הגיעו לידי הסכמה בדבר צמצום התפוקה או בדבר קביעת מיכסות תפוקה.

שר האנרגיה הבריטי הדגיש בהקשר זה כי "אנו מחזיקים בגישה שונה לחלוטין לגבי המצב מגישת ארגון אופ"ק. אנו בראש וראשונה מדינה צורכת נפט, ואילו האינטרסים של אופ"ק מונחים כמעט בשלמותם מנקודת ראות של מפיקי נפט".

נורבגיה הכריזה בעבר, כי תשקול נקיטת צעדים על מנת לסייע למנוע התדרדרות נוספת של מחירי הנפט — אך זאת בתנאי שארגון אופ"ק יגיע לידי הסכמה בין חברותיו בנושא זה. עתה אמר שר הנפט הנורבגי בגילוי דעת באוסלו ביום ג': "ועידת בריוני לא העניקה לנו את ההבהרות הדרושות לממשלת נורבגיה, על מנת שתוכל לשקול נקיטת צעדים לאומיים כתרומה לייצוב מחירי הנפט.

ירדן הכינה תכנית חומש לפיתוח הגדה

ממשלת ירדן הקימה לאחרונה ועדה מיוחדת לסקירת ביצוע תוכנית החומש לפיתוח הגדה המערבית.

לדברי כתב העת "אלתקריר" כוללת הועדה את ראש עירית בית לחם, אליאס פריג', יו"ר אגודות הכפרים בחברון ג'מיל אלעמלה, יועץ ראש עירית ירושלים לענינים ערביים, אמיר חושי, חבר לשעבר בכנסת גיבר דאהם מעדי, ציר בפרלמנט הירדני, וחיד אלג'עברי ואחד מנציגי אלכרם פארוק אלחמר אללה.

הועדה הוקמה בד בבד עם הכרזת חוסין על הפסקת התיאום עם אש"פ ובנסיונה להקים הנהגה חלופית להנהגת יאסר ערפאת, צעד שזכה לברכתה של דמשק. (ע"מ)

המלון הגבוה שבעולם נפתח בסינגפור

סינגפור — בית המלון "וסטין סטמפורד" בן 73 הקומות נפתח ביום שלישי כשהוא מתנשא לגובה מעל לקו הרקיע של סינגפור, והוא יירשם עתה כמלון הגבוה שבעולם בספר השיאים של גינס.

המלון, שתוכנן על ידי האדריכל י.מ. פיי, מגיע לגובה 226 מטר, והוא עולה ב־6 מטרים על בעל השיא הקודם, מלון "וסטין סטמפורד" העומד באטלנטה שבג'ורג'יה.

המלון הענק, בעל צורת גליל, מכיל 1253 חדרים והוא המלון הגדול שבסינגפור. הוא מציע עתה הנחה בשיעור 40 אחוז על כל החדרים. בשל הירידה במספר התיירים בסינגפור והעודף בחדרי מלונות. (רויטר־עתי"ם)

טיסת בכורה של "אל על" לברצלונה

טיסת הבכורה של "אל על" לברצלונה יצאה אתמול בבוקר לדרכה במטוס בואינג 707 ובו 80 נוסעים.

בטיסה זו, שמספרה 393, יצא גם ראש אגף מבצעי קרקע של "אל על" דני קסטן. הוא מסר לכתב עתי"ם כי הטיסה לברצלונה תתקיים אחת לשבוע ותחזור באותו יום לארץ משך הטיסה 4 שעות ו־10 דקות, ושעת השיבה לארץ — 20.55. עוד מסר כי אם יהיו נוסעים שיצדיק תוספת טיסה לפחות בעונת הקיץ, תעשה זאת "אל על" לנוחות הנוסעים.

מר קסטן מסר עוד לכתב עתי"ם, כי עונת הקיץ החלה ב"אל על" ב"רגל ימין". מחצות ליל ג' ועד שעות הבוקר של יום זה יצאו 3 מטוסי ג'מבו של "אל על" לניו יורק ובהם כ־1000 נוסעים.

הוא סיפר כי רבים המבקשים לטוס לישראל צובאים על משרדי "אל על" בניו יורק, משום שהכל רוצים לטוס ב"אל על". ביום ב' הפעילה "אל על" 20 טיסות ליעדים שונים בחו"ל ולמספר יעדים גם יותר מטיסה אחת. (עתי"ם)

ד"ר יוסף בן אור פרקליט מחוז ירושלים

הועדה המייעצת לשר המשפטים בחרה את עו"ד ד"ר יוסף בן אור לפרקליט מחוז ירושלים.

ד"ר בן אור שימש עד כה כסגן בכיר לפרקליט המדינה. הוא יחליף את עו"ד אשר פלגי, פרקליט המחוז, שהודיע לפני חודשים אחדים על כוונתו לפרוש מהתפקיד בשל סיבות אישיות.

התובעים האמריקנים מכוונים לחקור את אביאם סלע

וושינגטון. — אנשי התביעה האמריקנית העוסקים בפרשת הריגול של ג'ונתן פולארד מתכוונים לחקור את סגן האלוף אביאם סלע שהיה איש הקשר הראשון של פולארד — על כך נמסר בוושינגטון מפי האחראים, שביקשו לשמור על עילום שמם.

אחד מפרקליטיו של סלע, ליאונרד גארמנט, דן בשאלה זו ביום ב' בוושינגטון עם נציגי התביעה.

האחראים האמריקניים סירבו לומר, האם יוכל סגן אלוף סלע ליהנות מחסינות תמורת עדותו, כפי שנעשה הדבר לגבי כמה אישים ישראליים המעורבים בפרשה זו. עם זאת הדגישו מקורות אלה כי על פי הצהרותיו של פולארד, סגן אלוף סלע היה אחד השותפים העיקריים בפרשת הריגול.

חיילים סוריים התפרסו ממזרח לטריפולי

טריפולי, צפון לבנון — יחידות של צבא סוריה התפרסו ביום שני באזור דאניה, כ־20 ק"מ ממזרח לטריפולי, בירת צפון לבנון. באזור זה כ־20 כפרים.

זוהי התפרסות ראשונה של חיילים סוריים באזור זה, לאחר נסיגתם ב־1983, והיא התנהלה ללא תקריות. (ע"צ)

הודעות

בית הדין הרבני האזורי פתח־תקוה

הוגשו בפני בית הדין בקשות למתן צווי ירושה בתיקים המפורטים להלן. כל מי שרואה את עצמו נוגע או מעוניין בענין שאחת הבקשות מתייחסת אליו ורוצה להתנגד לה, יבוא לבית הדין וימסור התנגדותו תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו, שאם לא כן יתן בית הדין צו כבקשה.

תיק 3564/מו — בענין ירושת המנוח דוד מנרבי שנפטר ביום כ"ב בשבט התשמ"ו (1 בפברואר 1986). המבקשת: יפה מנרבי.

תיק 3588/מו — בענין ירושת המנוח משה אלבז שנפטר ביום א' בסיון התשמ"ו (8 ביוני 1986). המבקשת: שרה אלבז.

תיק 3592/מו — בענין ירושת המנוח שלום יקיר שנפטר ביום כ' בשבט התשמ"ו (20 בינואר 1986). המבקשת: אילנה יקיר.

תיק 3615/מו — בענין ירושת המנוח יעקב (צדוק) כהן אור שנפטר ביום י"ז באייר התשמ"ה (8 במאי 1985). המבקשת: דליה שיליאן.

תיק 3617/מו — בענין ירושת המנוחה יה' רחל שטול שנפטרה. המבקשת: ניצה שטול.

הרב א' פיינר
המזכיר הראשי

הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חדרה

הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה, חדרה בקשה למתן אישור להקלה על חלקה מס' 89 בגוש 10013 ברחוב שכ' שלום והיינו: תוספת של 1.9% בניה לשטח הריצפה הכולל.

כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה, רחוב הלל יפה את התנגדותו המנומקת בכתב ולציין כתובתו המדוייקת.

התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

אינג' י. כהנא, ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה
חדרה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

מרחב תכנון מקומי הגליל המזרחי
הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה הגליל המזרחי שברחוב הגליל טבריה הופקדה תכנית מפורטת הנקראת תכנית מפורטת מס' 3629 — מחצבת צמיעד.

ביחד עם התשריט המצורף אליה.

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
גוש 13584 חלקות 1, 2, 4, 6, 7, 10, 11. גוש 13589 חלקות 1, 2, 8.

עיקרי מטרת התכנית: יעוד שטח קרקע לחיצוב חומר גיר לבן בתכולת לובן של 97% המשמש לייצור אבקות קלציום CO^3 עד גודל 5 מיקרון.

כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקבלת קהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן מהנדס ועדה מקומית שמרחב התכנון כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה האמורה.

ג' בסיון התשמ"ו
10.6.1986

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה — צפון

הודעות

בית הדין הרבני האזורי צפת

תיק מס' 684/מו — הוגשה בפני בית הדין בקשה למתן צו ירושה על עזבון המנוח [illegible] שנפטר בתאריך 21.7.73. המבקשים: אלמנתו, בניו ובנותיו.

תיק מס' 648/מו — הוגשה בפני בית הדין בקשה למתן צו ירושה על עזבון המנוח [illegible] שנפטר בתאריך 11.5.85. המבקשים: אלמנתו, בניו ובנותיו.

הערה: כל המתנגד מסיבה הנאה לכל מעונין שיש לו סיבה להתנגד לבקשה הנ"ל יבוא לבית הדין ויגיש התנגדותו תוך 15 יום מתאריך פרסום המודעה זו, שאם לא כן יתן בית הדין צו כבקשה.

הרב שלמה דייר
המזכיר הראשי

נרשמו לנשואין

בלשכת הרבנות נחלת יהודה

[illegible]

בלשכת הרבנות מעלות

[illegible]

בלשכת הרבנות בני ברק

[illegible]

הודעות

עירית ירושלים

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 (להלן: החוק) בנ/81/925

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק כי כל יכול להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה (להלן הועדה) בקשה להתיר הקלה [illegible] חלקה 34 ברחוב אביגיל בירושלים [illegible] של 2.50% בגל 34.44% הבאושרים מותר 35%.

את ההתנגדויות להיתר הקלה הנ"ל אפשר להגיש תוך 15 יום מתאריך פרסום הודעה זו לועדה המקומית לתכנון ולבניה ברחוב הלל מס' 23 ירושלים.

ניתן לעיין בתכנית המוצעת במשרד זה בכל יום פרט ליום ו' בין השעות 12.00–14.00.

אברהם כהילה
מ"מ ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה

עירית ירושלים

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 (להלן: החוק) בנ/86/424

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק כי כל יכול להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה (להלן הועדה) בקשה להתיר הקלה בגוש 220 חלקה 137 ברחוב [illegible] בירושלים [illegible] תוספת 20 מ"ר בניה לדירה קיימת בשטח 73 מ"ר.

את ההתנגדויות להיתר הקלה הנ"ל אפשר להגיש תוך 15 יום מתאריך פרסום הודעה זו לועדה המקומית לתכנון ולבניה ברחוב הלל מס' 23 ירושלים.

ניתן לעיין בתכנית המוצעת במשרד זה בכל יום פרט ליום ו' בין השעות 12.00–14.00.

אברהם כהילה
מ"מ ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה

עירית ירושלים

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 (להלן: החוק) בנ/85/437

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק כי כל יכול להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה (להלן הועדה) בקשה להתיר הקלה [illegible] בירושלים [illegible] 46 מ"ר לדירה קיימת בשטח 67 מ"ר.

את ההתנגדויות להיתר הקלה הנ"ל אפשר להגיש תוך 15 יום מתאריך פרסום הודעה זו לועדה המקומית לתכנון ולבניה ברחוב הלל מס' 23 ירושלים.

ניתן לעיין בתכנית המוצעת במשרד זה בכל יום פרט ליום ו' בין השעות 12.00–14.00.

אברהם כהילה
מ"מ ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה

לוח המודיע

דירות ובתים

עבודה

★ דרוש מוכר מנוסה הורי להנות היסים בב"ב תנאים טובים (03)837838.

קורסים

★ קורסים למזכירות. כתיבה במכונה בשיטה מיוחדת, קורס־פונדנציה. (02)288931, נחום 9.

שונות

★ דרושה מכונת כביסה זוהר קריסטל סנודקס במצב חדש ובמחיר סביר (02)814491.

בס"ד
"ירושלים — 85"
משרד התיווך המוביל
מבחר דירות וילות ועוד...
לקניה ומכירה
באזורים הדתיים
★ שרותי עו"ד
★ משכנתאות ללא זכאים
צוות מקצועי ומהימן
גשר החיים 3
539087/8

ירושלים

למכירה

★ באתסדורף 3 חדרים ק"ג חדשה כיווניים 70,000 "המתווך" מלכי ישראל 6 (02)273355.

★ 3 בצפניה ק.ב. דרומית $63,000, "מן" (02)286355.

★ 3 באתסדורף ק"ב כיוונים מצויינים + 3 מרפסות שטופת שמש. (02)823956.

להשכרה

★ בטלדסטון דירת 3 + ריהוט מלא לתקופות קצרות (02)341213.

★ בסנהדריה 3 חדרים יפים ק"ב + מרפסות ושכלולים (02)813559 בערב 8-10.

ביקוש דירות

★ למשרד דרושה דירה 5—4 חדרים ברחוב מלכי ישראל (באזור שנלר) לפנות 244323/73.

עסקים

★ להשכרה אולם גן ילדים + חדר + חצר וציוד ליד רמת אלחנן (03)765079.

קייט

★ דירת 3 + פ"א, ק"ב, בסר רוצקין — בירושלים, אפשרות לזמן ממושך (02)818303.

★ דירה מרוהטת ומפוארת בעוד תחבורה לים. (03)704670.

★ להשכרה בקריית צאנז ליד הים דירה 3 חדרים (03)706306 משעה 4.

★ בחצור בקריה החסידית להשכרה דירה מאוורת לנופשים ב־$3 ליום (069)35526.

★ בהר־נוף מטופחת ומאוורת + טלפון ק"ב + מעלית מר"ח תמוז לחודש (02)520152.

שערים יציגים במטבע חוץ

יחידות המטבע	השער בשקלים
דולר ארה"ב	1.4951
לישי"ט	2.2980
מרק גרמני	0.6829
פרנק צרפתי	0.2140
פרנק שוויצרי	0.8373

לוח היום

בס"ד יום ה' פ' קרח
כ"ו סיון מ"ו
הדף היומי בבלי: גיטין פ"ט
ירושלמי: שקלים י"ט
משנה יומית: כלים כ"ח י־ז
הלכה יומית: או"ח ק"ע, ו־ח

סוף זמן	
קריאת שמע	8.12
תפלת השחר	9.41
שקיעת החמה	7.51
מחר	
עלות השחר	3.42
נץ החמה	5.34

קול הדף

לשמיעת השעור בדף היומי טל. 02–241112 02–243121. השעור מתחיל בכל תחילת שעה.

תורנות בתי מרקחת

ירושלים: רוממה, רח' המ"ג 28.
תל־אביב: לב העיר, רח' אחד העם 69.
חיפה: יבנה, רח' אבן סינא 7.
פתח־תקוה: קופ"ח כללית, רח' חיים עוזר.
נתניה: עירית, רח' פ"ת 76.
בת ים: בת ים, רח' בלפור 45.
הקריות: קופ"ח הרצל, רח' סמטת מודיעין, ק. מוצקין.
אשדוד: מאוחדת.
שעות הפתיחה של בתי המרקחת התורנים בתוך כל שבוע עד 10 בלילה.

תורנות בתי חולים

ירושלים: ילדים — בקור חולים; פנימית, נשים — שערי צדק; שאר המחלקות — הדסה עין כרם.

תורנות רופאים

בתחנות מגן דוד אדום, ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת גן והסביבה.

השאלת ציוד רפואי חינם

אגודת יד שרה כשאלה ציוד רפואי חינם בשכונה סניפים בירושלים מרכז — הנביאים 43, 244242, 244047־02; בית וגן — משי לייזרוק, רח' שרי תורה 6, 431970; סנהדריה — כלבי 8, 818825; [illegible] 813777; ק. צאנז — דברי חיים 12 טל. 822079; שערי חסד — הרב 3, 633101; רמות פולין — משעי שלר 65/23 טל. 886528.

בשאר חלקי הארץ, פנה לאחד הסניפים הרשומים מטה, שם גם יוכלו להפנות אותך לסניף קרוב יותר לאיזור מגוריך. [illegible]

המודיע
עתון יומי — ירושלים
המו"ל: הסתדרות אגודת ישראל העולמית — הועד הפועל
העורך הראשון: ר' י' ל' לוין ז"ל
אזור התעשיה מקור ברוך רח' יהודה המכבי 5
טל' 539255-8 ★ ת.ד. 1306
דפוס "הדי", בע"מ
הופעה: ירושלים מספר
סניף ת"א: אלנבי 132, ת"ד 1869
טלפון 624353
בשעות הערב: טלפון 614950
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות וסגנונן
סוכנות בארצות־הברית:
R. LICHTENSHTEIN
324 Ave. I
Brooklyn, N.Y. 11230
U.S.A.

ברב שיח לקראת חנוכת הבית של בית ההורים החדש בסנהדריה המורחבת, מספרים

נדבכים בחומת כולל שומרי החומות בכ־130 שנות

ר' יעקב דוד אבלס, היו"ר, חברי ההנהלה ר' שלמה שפיצר, ר' בנימין פורייס, הרה"צ ר' יוסף ליברמן, הרה"ג ר' שלום משולם וינברגר, מנכ"ל מעון הורים ר' הלל דונט והמזכיר ר' יחזקאל דוד לפקוביץ, מספרים למראיין ח. רימון על בתי החומות של כולל שומרי החומות, על "ממונים" המגיעים לישיבות ההנהלה ב...אוטובוס... על כלל ברזל התקף מימי רבי יוסף חיים זוננפלד: ממונה לא יהיה נתמך — נתמך לא יהיה ממונה... על "מי שברך" לממונים ולאו דוקא ליד ספר תורה פתוח, על ה"תרגילים" שערך מייסד בתי אונגרין... על סנק הליגיונרים שנבלם בנס בקרב של איש אחד... על מנהל הבנק והסופר האנונימי ש"נשלף" בידי האדמו"ר מסאטמאר זי"ע ותקועים עד היום בשומרי החומות...

כבר עם כניסתך אל מעבר לשער חומת הבתים המוקפת של בתי אונגארין, מרגיש אתה אוירה של קדושה והוד קדומים, ומקדמת אותך הפתעה נעימה של המוני ילדים עלידים ביארמולקות ידר שלמיות ופיאות מסולסלות האצים לחדרים ויהודים יראים ושלמים המסהדים לבית מדרש. הנך מתענין למקום המצאותך ומתברר לך: זה שומרי החומות, ואחר כבוד מעלים אותך אל עבר משרדי הכולל שם יקדמו פניך יהודים טובי הסבר מן הסוג האריבעול־אנדר (הונגריה עליית) המכירים בראשיהם ומקבלים פניך בסבר פנים יפות. מאוחר יותר יסתבר לך שבמערכת החדרים — המורהטת בפשטות חסכנית, בחינת: מתוך כותלי ביתך ניכר בך... ובהפעלת צוות מצטנע — שממראה פניהם אתה כבר למד שאינם מסוגלים להרע לזבוב — מערכת חסד ותורה הפרושה על פני ירושלים רבה.

שולחן משרדי דל, וילונות בד פשוטים, קירות גבוהים שמאחד מהם נשקפות אליך דמויות הוד של נשיאי "שומרי החומות" לדורותיהם, למן מרן החתם סופר זי"ע שעמד לימין יהודי ירושלים בטרם ההתפלגות לכוללים, דרך צאצאיו ה"כתב סופר" ה"שבט סופר" ה"דעת סופר" עד לנשיאי הכולל בדורנו כ"ק מרן הגה"ק מסאטמאר זי"ע, ששימש כנשיא יחד עם הגה"ק מצעהלים, ופאפא זי"ע. (כולל שומרי החומות הוא מעין התאחדות כלל הונגרית שבראשה עומדים שני נשיאים האחד המייצג את "אויבערלאנד" והאחר את "אונטערלאנד" (הונגריה תחתית) כשהמסגרת נשמרת בקפדנות נוזרצת, כך בעבר כיהנו

• האוצרות האגדיים של ה"כולל", כסף לחודשים...

בו זמנית כנשיאים הכתב סופר והמהר"ם א"ש, השבט סופר והרגרח"צ מנהיימער וכו'.

מושגים היסטוריים כ"ממונים", "חלוקה" ו"פרייע קיטשן" יצאו מתוך האגדה והתגלו כבעלי חיוניות כמעט בלתי נדלית של־מוסדות הסוציאליים למיניהן עוד יש דבר ללמוד הימנה בבירה זו של העצמאות היהודית הקשוחה שהיא כאסקופה הנדרסת ברגלי אדם ובהמה, אך כבר ידעה לבלע לגיונות, זרים לרוב ולאחר שוך הסערה לזקוף את ראשה בסימטאות אלה שהנבזה שולט בהן בין גרמי מדרגות האבן שכמו תלויים בנס, עד לכוכי חדר אחד והול בלתי מואר, שהיו ימים שאיכלסו משפחות לרוב ולהן תריסרי ילדים כ"י.

שאלה: למי מיועד כולל "שומרי החומות", לשומרי החומות כפי שהדבר נתפס, ליהודי ירושלים מן הישוב הישן או לכולל יהודי הונגריה?

ר' יעקב אבלס: היום אנחנו פתוחים מאד, הכולל השולש: כל הפושט יד נותנים לו... אין מבקשים ממנו דרכון הונגרי... באים אלינו אכן מכל החוגים כולל עדות המזרח... גם הם צריכים עזרה...

ר' שלמה שפיצר: "הכתב סופר" יסד את הכולל לטובת יהודי הונגריה שבירושלים שלטובתם נבנו אכן "בתי אונגרין" מטבע הדברים באותם ימים היו אלה יהודים שמן הישוב הישן... הכולל נשען על בתים החלוקה, היו אלה יהודים שישבו על התורה ועל העבודה ולמחייתם דאג הכולל בהקצבותיו הזעומות.

ש': בבתי אונגרין של היום יש הונגרים "חדשים"?

ר"י אבלס: (כמפתיע) היום דרים בבתי אונגרין גם לא הונגרים, התקנה הראשונית שהגבילה הדייר בבתי אונגרין ל־3 שנים בלבד אינה נוהגת, (בחיוך) חוק הגנת הדייר נאכף על ידי המציאות, פשוט לא היה ניתן להשליך משפחות ברוכות ילדים לרחוב. היום הזה יכול אדם מדרי השכונה להעביר את דירתו לבניו בתנאי אחד: הסכמת הנהלת הכולל.

ש': מה ששימר את אופיי בתי אונגרין הסמוך לשכונה שמעבר לרחוב: מאה שערים...

ר"י אבלס: נכון, השיטה פועלת עד היום. אין למצוא בשכונה מישהו התורג מאופיה כולם יראים ושלמים שומרי תורה ומצוות.

ש': אמרתם שגם "זרים", לא מיוצאי הונגריה דרים בשכונה, האומנם ההונגרים נהנים רק בשם השכונה או שיש עדיפות?

ר' בנימין פורייס: עדיפות יש, הכלל הנקוט בידינו: אם מתפנית דירה ויש מועמד הונגרי העדיפות שמורה לו.

ש': מה שודאי מעורר את השאלה ההיסטורית: מיהו הונגרי?... מי שנולד לאם הונגריה?... עד כמה דורות?...

ר"ב פורייס: שאלה נכונה, הזכות לעדיפות בכולל שומרי החומות ובבתי אונגרין עוברת לכל הבנים במשפחת למי שאביו ממוצא הונגרי כמו שנאמר למשפחותם לבית אבותם.

ר' הלל דונט: הנה ברמות בשכונה החדשה של שומרי החומות, יש אברכים ילידי הארץ וחו"ל ביניהם יוצאי סלובקיה, מיד ופתיבר, אך בנים למשפחות הונגריות.

ש': הכולל פועל רק בירושלים?

ר"ה דונט: יש משפחות רבות הדרות גם מחוץ לירושלים ומקבלות את מענק הכולל בערבי חג.

ר"ב פורייס: גם הסדרנו מוקדי חלוקה מחוץ לירושלים.

ר"י אבלס: אך מובן שעיקר הפעילות שלנו היא בירושלים. הבניה, מוסדות התורה, פשוט אין לנו אמצעים להתפרס במלוא התנופה בארץ כולה.

ש': מי הם הממונים ומה מעמדם?

ר"ה דונט: אני מנהל בשכר אך חברי ההנהלה לא משתכרים ולו אגורה שחוקה אחת. יתירה מכך יש כלל ברזל מאז יסוד הכולל: נתמך לא יכול להיות ממונה וממונה לא יכול להיות נתמך, מובן מאליו שעקרון זה לא מרחיב במיוחד את היצע המועמדים להנהלה.

ר"י אבלס: כולל שומרי החומות שונה מן המקובל במוסדות, למשל: כאשר יהודי מייסד מוסד, הוא הבוס במוסד, על פיו ישק דבר והוא חולש גם על נכסי המוסד. כאן אין בעלי בתים. כל זמן שחבר הנהלה יכול לעבוד הוא יכול להמשיך אם יקבל את האמון הדרוש. ברגע שיחדל לעבוד הוא בחוץ.

ש': ולילדים?

שום דבר, פשוט שום דבר.

ש': אין והתנהלתם אותם לבניכם?

שום דבר, אין שום זכות לילדים והם לא יכולים להמשיך כממונים, הכל רשום על שם צדקת רבי מאיר בעל הנס.

ש': ואם יבוא מישהו שיטען שהוא נכד של רבי מאיר בעל הנס תהיה לכם בעיה...

ר"ה דונט: בתנאי שהוא יהיה הונגרי.

ר"ב פורייס: היה ממונה בכולל, מוהר"ר זאוול שפיצר ז"ל.

ש': קרוב של ר' שלמה?

ר"ש שפיצר: (מעמיד דברים על דיוקם) לא, לא יכול להיות, אני ישראל והוא היה לוי.

ר"ב פורייס: לאותו ר' זאוול היו ילדים בבתי אונגרין, כשהגיעו ה־3 שנים שכבר הזכרנו, הודיע לבתו: נא לפנות הדירה. משהתמהמהו פשוט קרא למשטרה. שפינתה אותם מהדירה.

ר"ה דונט: אחרי ר' זאוול היה מזכיר כללי מוהר"ר פנחס דוד קליין ז"ל ש"הכניס" את יוצאי חלציו שלא יכלו להימנות על תלמידי הכוללים של שומרי

• קיפות ההונגרים שהוליד את "שומרי החומות"

החומות ותמיד התמרמרו: למה להכניס אותנו ב"חסאר" של האבא.

ש': כיצד מתמנים הממונים?

ר"ש שפיצר: כל מי שמוכן לעבוד ללא תמורה והוא גם הונגרי במקרה יכול להבחר להנהלת הכולל.

ר"ב פורייס: את שני היהודים האלה (מצביע על ר"י אבלס ור"ש שפיצר) מינה עוד כ"ק האדמו"ר מסאטמר זצ"ל והוא ידע למה.

ש': והממונים שנתמנו מאז?

ר"י אבלס: כל הממונים נתמנו ע"י מרנן ורבנן נשיאי הכולל שליט"א, ופועלים אך ורק בהתאם להנחייתם, זה שנותן להם עידוד בעבודה הקדושה.

ש': והם אכן נושאים בעול הגדול הזה?

ר"י אבלס: נכון, ואת מה שאתה רואה ותשמע הם עשו... לא בכספם אך בפעילותם.

קח אותי לדוגמא. עבדתי בזמנו בבנק (מאוחר יותר יאמרו לנו חבריו שה"עבדתי" הזה היה בסך הכל... כמנהל בנק) ידיד הכולל באורה"ב, מוהר"ר ארי' צבי ליפשיץ נ"י בא לביקור לארץ וביקש שאכנס קצת לענינים, אבדוק את ספרי החשבונות אמרתי: אני עובד עם 92 אנשים ויודע מה פירוש לעבוד עם אנשים, עד כמה זה קשה, אם יהיו חילופי משמרות והפקידים הקודמים יוחלפו בחדשים אנסה להכנס לענינים, זה קרה לפני 18 שנה, אז נכנסתי, ערכתי ביקורת.

שמימצאיה?

• תקציב בן 2.5 מיליון דולאר לשנה, 488 אברכים ב־15 כוללים

ר"י אבלס: הכל — אני חייב לומר — היה בסדר. זאת לא היתה בעיה, מה שהיה לקוי זה ידיעות בסיסיות במינהל מסודר, ניסינו לעשות סדר חדש, ר' שלמה שפיצר עבד על הקמת משרד באמריקה.

ש': עד אז לא היה לכם משרד באורה"ב ממנה כל הזרמת האמצעים?

ר"י אבלס: עד אז לא היה הרבה ולא היה צריך הרבה.

ר"ש שפיצר: היו אז 200 בני ישיבות, בישיבת לפנה"צ וישיבת אחה"צ. לא קיבלו הרבה. הכל במקביל להשקעה.

ר"י אבלס: כברכת, כמתנת.

ש': והאונגרישע תלמוד תורה?

ר"ש שפיצר: היתה אז וקיימת היום, ולאחרונה אפילו פורחת, אגב, לאחרונה כהמשך לתלמוד תורה הקמנו "ישיבה קטנה" לצעירים מצויינים המצליחה באופן יוצא מן הכלל, כהתפתחות הכולל, ודאגתה לחינוך הדור העתיד. מלבד זאת ישנן כמה מסגרות נוער, בשכונות הכולל בימי חול ושבתות, הממומן ע"י הכולל.

ש': שכר לימוד נוהג בה?

ר"ש שפיצר: סמלי, פתוח מבכל מקום. התלמידים מקבלים ארוחות צהרים, ל־300 ילדים.

ש': אלה ה"פרייא קיטשן"...

ר"ב פורייס: כן, כן. כשסתם יהודי בא לסעוד גם הוא מקבל ארוחה חמה.

ש': אם ההנהלה איננה זוכה לכל טובת הנאה, מה מריץ אנשים להשקיע כה הרבה מזמנם ומרצם?

ר"ב פורייס: (בחיוך) ר' שלמה (שפיצר) הוא פעיל ועסקן ציבורי זה 60 שנה ומאז פשוט לא יכול להפסיק בפעילות. מה אפשר לבוא אליו בטענות. הוא פשוט לא יכול.

ר"ה דונט: הוא גם לעולם לא יוצא ידי חובה. יש לו תמיד ריב עם היהודים האלה. ר' שלמה כשבא לישיבה, בא רגלי מביתו מרחק תחכמוני.

ש': אין מוניות אצלו ברחוב?

ר"ה דונט: אפילו את מחיר כרטיס האוטובוס לא יקח מהכולל. מונית מאן דכר שמיה. כשאני מטלפן לר' יעקב דוד אבלס: יש בעיות, הוא משיב לי: עוד שעה אני אצלך... (בהרמת קול) אני מתפרצץ, איזה שעה, אני צריך אותו כבר, אני שולח טקסי ור' יעקב דוד: שלא תשלח לי טקסי. וכשאני מבקש מר בנימין (פורייס): אנא להתקשר למר"ב מארה"ב, ולהגיש לי את החשבון. השיחה כמובן מבוצעת אך את החשבון אני רואה בדיוק כמוך.

ש': זו הדרך הנכונה לניהול משרד?

ר"ה דונט: אני טוען שלא, אך ברכה והצלחה בודאי יש בה ואמונה בודאי ובודאי יש בה.

ש': היו זמנים שגישה זו עיכבה ההתפתחות, נכון?

עכשיו למדנו להתגבר על הבעיה. כשרואים את חשבון הטלפון הם נותנים אנחה. אני יודע מה אומרת האנחה אך גם יודע מה החשבון טלפון מביא...

ר"י אבלס: אני לא נאנח על זה, אך באופן אישי אני לא רוצה להנות.

ר"ה דונט: עד היום אנחנו עובדים כמעט ללא מנגנון, ללא מערכת להתרמות.

ש': לכם, מוסד ותיק, אין מתרימים בשכר?

ר"ה דונט: אנחנו עובדים ע"פ המודל הישן, בלומדין הולכים בחתונות עם קופסאות, הכל בהתנדבות, אבל אני רוצה להגיד לך: לאן שאני בא אני רואה סייעתא דשמיא, בכל הרשויות, הם (חברי ההנהלה), אומרים שזה בזכות רבי מאיר בעל הנס, אני אומר שזה לא מעט בזכותם. בזכות נקיון כפיהם, אמונתם.

הרב ויינברגר: (זה עתה הצטרף לשיחה): יתכן שבשלב זה סובלים מהגישה של יהודים אלה, יתכן... אך זה הסוד והמפתח על קיום הכולל, במשך 130 שנה אין כאן בעל הבית שיזהה את המוסד עם עצמו... לא תמצא נקיון כפים כמו בכולל שומרי החומות... אולי זאת לא שיטה יעילה אך השיטות האחרות גרועות יותר. מה קורה? יש מוסדות ציבור המשתכרים במשפחות, האב עוד יודע שזה לא רכושו הפרטי אך הבן כבר שכח זאת... האמונות לכלל, זהו אחד הסודות שהתודיד את הכולל במלא חיוניתו בשנים האחרונות החלו ללמוד מדרכי הניהול של שומרי החומות.

ש': מן ההנהלה לא היה מקרה של שני דורות של ממונים?

הרב ויינברגר: בפירוש, לא היה דבר כזה. בין הממונים וחברי ההנהלה היו מאז אנשים גדולים, היה הגה"צ רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, היה הגה"צ ר' יוסף צבי דושינסקי זצ"ל הגה"צ ר' אשר אנשל גיימאן אב"ד חיצנץ. הגה"צ רבי משה נחום ולרשטיין שהיה ראש בית דין בירושלים, ועוד.

ש': יש אבל שאלה יסודית. מהיכן בכלל זכות הקיום של הכולל שנולד בתקופות אחרות, למטרות אחרות, מתוך כוונה להשיב על בעיות אחרות. אז כל היהדות האשכנזית היתה באירופה ומכל מדינה היתה נציגות בירושלים, בכדי להקל על יוצאי הארץ שכאן יסדו אלה שנתרו בגולה כולל, שלחו כסף, היום התהפכו היוצרות, אירופה היהודית הרשמדה בידי הצוררים ימ"ש, המרכז היהודי נדד לארץ ישראל ולארה"ב. מה בכלל עושה היום המושג של כוללים ע"פ ארצות המוצא של לפני המבול?

ר"ש שפיצר: מטרת הכולל לא נשתנה כלל. בזמנו שימש הכולל משענת ליהודי הארצות שהגיעו

• ה"פרייא קיטשן" אינם אגדה אלא מציאות יומיומית ממנה נהנים רבים

לארץ הקודש. במטרה להקדיש חייהם לעבודת הבורא, ומטרה זו קיימת עד היום. ובנוגע למושג של כוללים ע"פ ארץ המוצא, יש פסק הלכה כתוב, שכל יהודי ממוצא הונגרי בכל מקום שהוא, אם באורה"ב, בקאנאדה, או באוסטרליה, קשור ומחוייב לתמוך בכולל שומרי החומות.

ר"י אבלס: כל יהודי יוצא הונגריה זוכר את אמו שופכת דמעות כמים עם הדלקת הנרות ומקדימה את ההדלקה בפרוטות אחדות לטובת צדקת רבי מאיר בעל הנס, כולל שומרי החומות. את המחוייבות הזו ינק עם חלב אמו. מה אנחנו עושים עם הכסף הזה? פשוט תורה וחסד.

ש': זאת אומרת שהייתם פשוט למוסד של תורה וחסד...

ר"ה דונט: בהיקף אדיר ומתוך רצון לעזור לכל החוגים, רק מה? התורמים תורמים בגלל הקשר ההונגרי ומבקשים לתת עדיפות ליוצאי הונגריה. ואנו מכבדים רצונם.

ש': אמרת היקף אדיר, אולי תוכל לפרט?

ר"י"ד לפקוביץ: אין כמעט שטח של עזרה לזולת אשר אין הכולל נוטל בו חלק פעיל קח למשל עשרות קרנות הגמ"ח של הכולל, המלוה כספים ללא רווחים, לאלפי נזקקים בסכומים גדולים ביותר, אם בשקלים או בשווי דולרים. או הקרן לעזר נשואין, המחלק המיכה נכבדה לחתנים וכלות מכל הקהלות והעדות (כמובן תוך עדיפות למי שממוצא הונגרי), עזר יולדות, עזר רפואי ברופאים, בתרופות, מרפאות שינים וכו' הכולל מבצע תיקונים בדירות על חשבונו והוצאות רבות לשיקום השכונה תקינה. ובוודאי שמעת על השכונה החדשה, שנבנו ע"י הכולל.

• רבי מאיר בעל הנס ממשיך לסייע לנו

בגבעת שאול, בסנהדריה המורחבת ולאחרונה הקריה החדשה ברמות (מתוכנן ל־250 יחידות דיור) במחירים עממיים, כל אלה יש בהם משום מתן פתרונות למאות בתי אב מבני הכולל העומדים בפני בעיות דיור ונישואי צאצאיהם.

יהודי שהתעשר שמורה לו ובבניה, הזכות להתגורר בבתי אונגרין?

ר"ש שפיצר: לו עצמו שמורה

• שכר דירה חדשי, ברמה מינימלית

הזכות, לבנים כמובן שלא. יש להיפך. יוצאי בתי אונגרין שהתעשרו והיום הם מתורמיו החשובים של הכולל.

ש': ושכר דירה משלמים הדיירים במקום?

ר' יחזקאל דוד לפקוביץ: בחלקם הגדול משלמים מחירים נמוכים.

ש': "חלוקה" ניתנת גם לאלו שאינם בני ישיבה?

ר"ש שפיצר: בודאי, 350 משפחות שאינם בני ישיבה זוכים לחלוקה באופן קבע שהיא תמיכה חשובה. מלבד זאת יש חלוקה מיוחדת לחגים המקיפה כעשרות אלפים נפשות.

ר"ה דונט: פגשתי תורם שלנו שהוא איש בכיר בחוג חסידי חשוב, שאלתי: מה לך לשומרי החומות כשיש לך מחוייבות לחוג שלך? והתשובה: כשאני עושה לחוג שלי עשיתי לעצמי. אני רוצה לעשות למען כלל ישראל. ב. תראה לי מוסד שבו כל ענפי החסד שבכולל שומרי החומות.

ר"ש שפיצר: יש יהודים ש־4 דורות במשפחתם קשור לכולל. אם תחתוך להם העורקים יתיז כולל שומרי החומות.

ר"ה דונט: אותו יהודי אמר לי: אצלי בחוג כשאני עושה משהו, אני מקבל כבוד... שישי... כאן זה לשם שמים.

ש': וההנהלה עצמה כן זוכה לכבוד בין חברי הכולל?

ר"ש שפיצר: אין חברי ההנהלה מצפים לתודות ובודאי שלא לכבוד, עצם הידיעה שנושאים בעול קודש ובמורשת מקודשת מזה דורות, ועושים מעשי חסד, זהו הסיפוק, אשר לפעמים מלווה גם בעגמת נפש...

ר"ב פורייס: זה מה שקוראים מתן שכרה בצידה.

מה מעמד הנשיאים ומעורבותם בפעולות השוטפות?

הרב ש. ויינברגר: הנשיאים מאז שנתמנו, לדורותיהם, דאגו בפועל על הכנסות הכולל, בכבודם ובעצמם פעלו והפעילו לאיסוף הכספים והעברתם למשרדי הכולל בירושלים. כך החל מזמן מרן החתם סופר (לכולל המשותף בזמנו) והמשיכו במסורת קדושה זו צאצאיו הנשיאים מרן הכתב סופר, השבט סופר וכל נשיאי הכולל עד ימינו אלה. ידוע ומפורסם, כי לפני כ"ק מרן הגה"ק מסאטמר זצ"ל היתה מונחת קופה של הכולל, ובהזדמנות מקרים כזה להכניס כספים גדולים למען כולל

הממונים...

בתי אונגרין שכמה שהיא בעיני רבים בעולם "שמורת טבע", הגרעין הקשה של הקהילה היהודית בירושלים, היחיד עלי אדמות שגם הזעזועים הקשים שעברו על עם ישראל שימרה את צביונה היהודי השורשי. גם בנשירה הגדולה בירושלים ובהזדקנות של שכונות אחרות נותרה בתי אונגרין על עומדה ועוד בה מצהלות של ילדים ממלאות את חלל האויר באידיש מקורית. עוד היא במלוא כושר בהתגברותה לגידות הגיחות על יהודי ארץ ישראל. בלעוה לגינות, דרוסה חילות, עתשין את הפשוטות שבזכויות תושביה דמסו לעפר אך היא נותרה בכל אלה עצמאית יותר מכל פינה אחרת בישראל וגם משנאיה שנשאו ראש תפסו כי כל כלי יוצר עליה לא יצלח.

בתי אונגרין היא הפנינה בכתר של כולל שומרי החומות. היא שנותנה לו את הצידוק לשם המכובד, הפנינה אך לגמרי לא כל הסיפור, שכונת שומרי החומות בגבעת שאול עם בית הכנסת מקוה ותית "זופניק" — "המרכז הקהילתי" של גבעת שאול כולה — המביאה מאוירת בתי אונגרין גם לאיזור זה שבמערב העיר. שכונות נוספות של שומרי החומות עלו כפרוזות באיזורים החדשים: סנהדריה המורחבת, ועתה רמות, שם עוד היד נטויה.

על המלאכה מנצחים יהודים יוצאי הונגריה — שכמו הכולל גם הם מהוים שמורת טבע יהודית — ממודל מיוחד, המגיעים לישיבות הנהלה ברגל, לא מקבלים הוצאות, אש"ל, ועוד כיוצא באלה "מצוות" שהזמן גרמן.

יו"ר ההנהלה הוא ר' יעקב דוד אבלס, שכ"ק האדמו"ר מסאטמר זי"ע ויבלחט"א מוהר"ר ארי' צבי ליפשיץ נ"י יו"ר ההנהלה באורה"ב, נטלו אותו מניהול בנק ירושלמי נודע, לטובת עניני הכולל, שם הוא תקוע קרוב לעשרים שנה. יהודי אונבלנדי טיפוסי, עם זקנקן סנטר לבן, שמחלק את עיתותיו בין שומעי השיעורים שהוא מגיד בשכונות ירושלים, לניהול השוטף של עניני הכולל שכל דבר גדול וקטן בא לפניו.

חברי ההנהלה נוספים שנכחו ברב שיח הם: ר' שלמה שפיצר — בעל "כל בו שפיצר" הנודע במרכז ירושלים — גם הוא מאותו דגם נאיבי (בהיותו לא מעוטות החולפו ביניהם אגב שיחה על חשבון תמימותם הכרותיו). ר' שלמה בצד שאר עיסוקיו למען הכולל הפרש יומם ולילה, מוצא זמן להוביר רב מוניטין אך גם אנונימי: עשרות ספרים מפרי עטו ועוד בלי סוף־סיפורים שיצאו מתחת עטו המהיר בחתימה: שלמה בן דוד...

חיים כץ,
דניאל מטלון
תאום וניהול ופיקוח הבניה
רח' כצנלסון 22 גבעתיים

דיסקינד
מהנדסים יועצים
מיזוג אויר,
אינסטלציה והסקה
טובי' דיסקינד — צוות העובדים

נגרית אחים בר־שלום
מומחים לעבודות עץ ונגרות
מטבחים,
חדרי שינה,
ספריות ומזנונים וכו'
אזור התעשיה מקור ברוך ירושלים
טלפון 02-539230

אורן תאורה בע"מ
יבוא ושיווק
תאורת חרום
ותאורת פנים וחוץ
רח' ירמיהו 40, תל־אביב
טלפון 03-450388, 03-5461579

צילומית
מכונות משרדיות ועזרי הוראה בע"מ
רח' שמאי 19, ירושלים
טלפון 245662

ה. בלמוט בע"מ
מכונות לצילום מסמכים
מכונות כתיבה אלקטרוניות
מכירה ★ שרות ★ תיקונים
רח' אגרון 24, ירושלים
טלפון 244277

ברכות נאמנות לכולל שומרי החומות לחנוכת מעון הורים

י. בן גיאת מפעלי בניה בע"מ
בוני מעון הורים
בתי מחסה לקשישים
רחוב החבצלת 7,
טל. 234911, ירושלים

TermoKor — תרמוקור
קרור והנדסה בע"מ
חדרי קרור והקפאה נמוכה
מתקני מים קרים וסודה
מכונות ליצור קוביות קרח
המתקנים פועלים בהתאם לדרישות המכון המדעי להלכה — ירושלים
המפעל: אזו"ת חולון — רח' הלהב 7
טל. 5592451, 03-808216

מנילביץ אינטרנשיונל
ציוד והספקה למלונות
בתי חולים ומוסדות
דרך חברון 86, ירושלים
טלפון 716520, 02-720262

סגנונות מערכות פרזול בע"מ
יבואנים של מערכות פירזול,
אביזרי אמבטיה, אביזרי נכים
דיזנגוף סנטר תל־אביב
טלפון 03-284088

בינט-סיטונאי להלבשה
רח' החבצלת 1, ירושלים

קשת מפעלי מתכת קרית ארבע בע"מ
היצרן הגדול לרהיטי מתכת עץ ופלסטיק
כסאות, סטנדרים מטות וארונות
למוסדות בתי כנסת וישיבות
ת"ד 33, קרית ארבע, טל' 02-961868

כרוך ניר ★ דן ברק
נירוסנטר בע"מ
יצרני ציוד מפלדה בלתי מחלידה
למטבחים, לבתי חולים ולתעשיה
רח' העמל 15 תל־אביב 66558
(מול עתון הארץ)
טל. 827462 — 828427 ת.ד. 30977, ת"א 61310

ברכות
מידיד נאמן
נ. כהן

מ. ויינטראוב
מהנדס קונסטרוקציה
יועץ הנדסי
טלפון 02-417201

משה קווטינסקי
מהנדס יועץ
לחשמל ותקשורת